БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 120 (6555)
ИЮНИИН 19
ПЯТНИЦА
1953 он

Сэв 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛЭЙ ҮЕДЭ ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИ ҮРГЭНӨӨР ЯБУУЛХА

Ниитынгээ адуу малда үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ гэhэн эгээл харюусалгатай үе ойротожо байна.

1953 оной гүрэнэй түсэбэй ёhоор, манай республикын колхозууд үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо шэмэтэ тэжээл 2,5 дахин, силос 2 дахин, бүдүүн тэжээл 2 дахин ехээр бэлдэхэ зэргэтэй.

Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэлгэ тэжээл бэлэдхэлдэ хабаадуулагдаhан хүн зоной дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэриhөө нилээд дулдыдаха байна. Ямаршье хэрэгые, тэрэ тоодо ниитынгээ адуу малда элбэг ехэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгые hүүлэй hүүлдэ хүнүүд лэ шиидхэдэг бшуу. Ушар иимэhээ Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ ба республикымнай бусад олон колхозуудай партийна организацинууд колхознигуудай дунда политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулха хэрэгтэ тон зүбөөр онсо анхарал хандуулна. Эдэ парторганизацинуудай агитколлективүүд эмхитэй hайнаар хүдэлмэрилдэг, агитаторнуудынь колхознигуудай дунда хододоо хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, тэдэнэртэ газетэ саг үргэлжэ уншажа үгэдэг. Эндэ ханын газетэнүүд, «дайшалхы хуудаhанууд» саг соогоо гаргагдадаг, КПСС-эй XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүд тухай, манай ороной дотоодын ба гадаадын байдал тухай хододоо лекци, элидхэлнүүд боложо байдаг. Үргэн далайсатайгаар ябуулагдаhан политическэ хүдэлмэри гээшэ колхознигуудай ажалай эдэбхи хэшээлые дээшэлүүлнэ, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ, ниитын ажахые хүгжөөн бэхижүүлхэ гүрэнэй даалгабаринуудые дүүргэлгэдэ бүхы колхознигуудые элсүүлнэ. Эдэ бүгэдын ашаар тус колхозууд жэлhээ жэлдэ артелиингээ баялигые арьбадхана, тэдэнэй олзо доход улам ехэ боложо, колхознигуудай материальна байдал дам саашадаа hайжарна.

«Тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадуулагдаhан хүн зоной дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэхэ тухай» тусгаар тогтоол КПСС-эй обкомой бюро hаяхан абаhан байна. Ниитынгээ адуу малда үбhэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэхэ хэрэгые амжалтатайгаар шиидхэхын тулада хүдөө нютагуудта ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, ажахын-политическэ энэ тон шухала кампанида бүхы колхознигуудые, механизаторнуудые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые гүйсэд хабаадуулха гэжэ КПСС-эй айкомуудта, колхозуудай, МТС-үүдэй, совхозуудай партийна эхин организацинуудта, машинно-тракторна станцинуудай директорнүүдые политическэ талаарнь орлогшонорто партиин областной комитедэй бюро дурадхаhан байна.

Ниитынгээ малажалые дам саашадань хүгжөөхэ, эмхидхэлэй-ажахын талаар колхозуудые улам бэхижүүлхэ, колхознигуудые бүри шанга шадалтай болгохо гээшэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулха ябадалhаа дулдыдаха байна гэжэ ниитэ хүн зондо тон hайнаар ойлгуулха шухала. Энээн тухайда лекци, элидхэлнүүдые үнгэргэхэ, колхозник, механизатор бүхэндэ тодо hонороор хөөрэжэ үгэхэ хэрэгтэй.

Үбhэ хуряалгын эхилтэр үсөөхэн үдэр үлэбэ. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ хабаадуулагдаhан колхознигуудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэриин тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые КПСС-эй айкомууд, партийна эхин организацинууд зохёожо, баталха зэргэтэй.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэриин идейнэ хэмжээн агитаторнуудай, пропагандистнуудай политическэ бэлэдхэлhээ, мэргэжэл шадабариhаа дулдыдадаг hэн туладань арад ниитын дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ нютагуудтахи партийна болон советскэ эдэбхитэдые, хүдөөгэй интеллигенциие, колхозуудай, МТС-үүдэй, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые үргэнөөр хабаадуулха шухала.

hаяын үедэ агитколлективүүдэй, лекторскэ нэгэдэлнүүдэй, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй аймагай зүблөөнүүдые, элидхэлшэдэй суглаануудые, агитаторнуудай семинарнуудые үнгэргэжэ, тэжээл бэлэдхэлдэ хабаадуулагдаhан колхознигуудай, МТС-үүдэй ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэй. Гадна, «1953 ондо республикын колхозуудта ба совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгые ба силос даралгые үнгэргэхэ хэмжээнүүд тухай» Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые колхозник, механизатор бүхэндэ hайнаар ойлгуулжа үгэхэ шухала.

Культурно-гэгээрэлэй бүхы хүдэлмэри тэжээл бэлэдхэлэй бригадануудта, тракторна агрегадуудта тон үргэнөөр ябуулагдаха зэргэтэй. Энэ бүхы хүдэлмэри хадаа Коммунистическэ партиин сэсэн мэргэн политикые ажалша ниитэдэ гүн гүнзэгыгөөр ойлгуулха, тэдэниие социалистическэ Эхэ орондоо хизааргүй үнэн сэхэ байхаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаха ёhотой.

Тэжээл бэлэдхэлдэ хабаадуулагдаhан колхознигуудай, механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ зэргэтэй. Партийна организацинууд болбол мүрысөөнэй дүнгүүдые хододоо согсолхо, абаhан уялгануудаа хэн колхознигой, ямар механизаторай хайшан гэжэ дүүргэжэ байhан тухайда ханын газетэдэ, «дайшалхы хуудаhануудта» бэшэжэ байха, түрүүшүүлэй дүй дуршэлые бүхы хэмжээгээр дэлгэрүүлхэ, хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые шууд сэхээр элирүүлэн усадхаха уялгатай.

Ниитынгээ малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын, үбhэ тэжээл бэлдэхэ гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхын тулада ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие тон үргэн далайсатайгаар ябуулха шухала. Энэ зорилгоор ниитэ-политическэ хүдэлмэриин бүхы формонууд, — лекци ба элидхэлнүүд, хөөрэлдөөнүүд ба газетэ уншалга, кинокартинануудые харуулга ба хамтаараа радио шагналга үргэнөөр хэрэглэгдэхэ зэргэтэй.

Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство болбол советскэ арадай ажабайдалые дам саашадань hайжаруулха, ниитын баялигые улам бүри арьбадхаха хэрэгтэ айхабтар ехэ анхарал оролдолго гаргана. Энээндэнь харюу болгон, республикынгаа хүдөө ажахые, тэрэ тоодо ниитынгээ малажалые бүхы хэмжээгээр хүгжөөн дэбжүүлхэ уялгатайбди. Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхын тулада адуу малдаа үбhэ тэжээл элбэг ехээр бэлдэе!

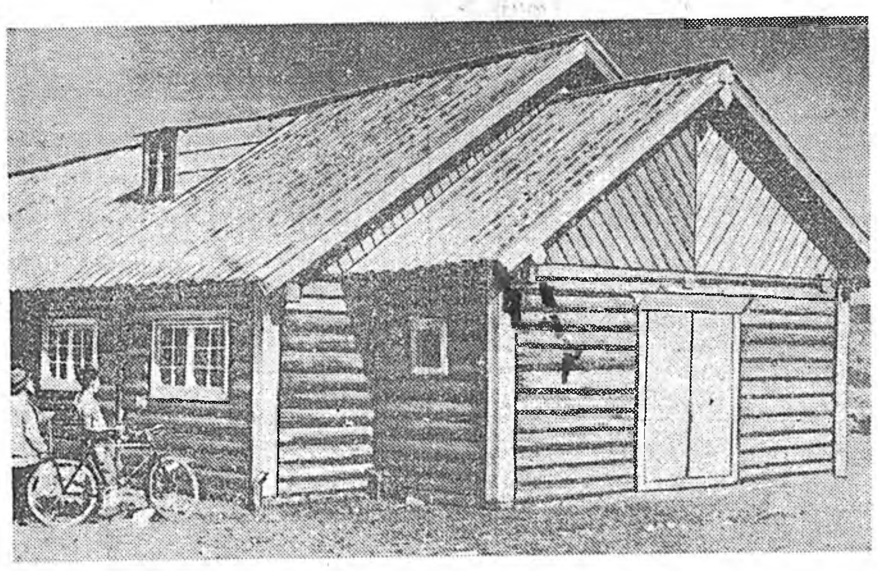
hуралсалай шэнэ жэлдэ hургуулинуудые бэлэдхэл

КИЕВ, июниин 16. (ТАСС). hуралсалай шэнэ жэлдэ областиин районно центрнүүд ба тосхонуудта шэнэ 49 дунда hургуули хүдэлмэрилжэ эхилхэнь. Киево-Святошинска районой хэдэн тосхонуудта, Шпол, Умань, Переяслав-Хмельницк, Корсунь-Шевченковск, Кагановичи, Гребенка гэжэ газарнуудта hургуулиин байшангууд баригдана. hургуулинуудта 500 гаран классна комнато нэмэжэ бэлэдхэгдээ.

Мүнөө байшангуудые, hуралсалай кабинедүүдые заhабарилжа, харуулан ойлгуулха зүйлнүүд болон хэрэгсэлнүүдые түхеэржэ байна. Энээндэ 10 миллион шахуу түхэриг энэ жэлдэ hомологдоо.

Хүдэлмэришэнэй ба хүдөөгэй залуушуулай үдэшын hургуулинуудай сеть үргэдхэгдэнэ. hуралсалай жэлэй эхилхэдэ тиимэ hургуулинууд Уманида, Черкассада ба Володарка гэжэ районно центртэ нээгдэхэнь.

ИЮНИИН 5-hаа ИЮЛИИН 5 БОЛОТОР—БАРИЛГЫН hАРА

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо hаяхан ашаглалгада оруулагдаhан гахайн типовой шэнэ байра. **Ф. Сорокиной фото.**

Эрхим бригада

Прибайкальска аймагай Турунтаевска сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо дүй дүршэл ехэтэй модошо дархан Семен Андреевич Радионовой хүтэлбэрилдэг 10 хүнhөө бүридэhэн барилгын бригада бии. Энэ бригадынхид үнгэрэгшэ үбэл, хабартаа барилгын ехэхэн хүдэлмэри хээ. Тэдэнэр малай типовой байрануудые барилгада хэрэглэгдэхэ модо бэлэдхэжэ дүүргээ шахуу. Мүнөө колхозой пилорама барилгада хэрэгтэй тёс, палааха гэхэ мэтые хюрөөдэжэ байна.

Үнгэрhэн жэлдэ тус бригада 1000 тахяагай нэгэ байра, 100 тугалай нэгэ байра, «ВИСХОМ» гэжэ механизированнэ сушилка бариhан ба бусад олон хүдэлмэри хэhэн байгаа.

Мүнөө тэдэнэр эхэ гахайнуудай байха типовой нэгэ байра барижа дүүргүүтэй байна. Энээнтэй хамта, 500 хонидой байха типовой байрын модон хайгдажа дүүрэбэ. Мүн 100 тугалай байха типовой нэгэ байра энэ жэлдэ барижа ябашье дүүргэхэ гэhэн зорилго табигдаа. Мүнөө тэрэ байрын hуури табигдажа эхилээ.

Республика дотор барилгын стахановска hарын ябажа байhан мүнөө үедэ малай байрануудые барилга дээрэ колхозойнгоо бүхы хүсые элсүүлхэ гэжэ колхозой правлени шиидхэбэ. hаяын үдэрнүүдтэ эндэ олон зоной хабаадалгатай воскресникүүд эмхидхэгдэжэ, ой соо бэлэдхэгдэhэн барилгын модон барилга хэхэ газарта бүрин асарагдахань. Энээнэй тулада мүнөө мори, тэргэнүүдые бусад зэр зэмсэгүүдые бэлэдхэхэ гэхэ мэтын эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагдажа байна.

Барилгын бригадынхид мүнөө бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Тэдэнэр энэ hара соо шадаал hаа, ехэ хүдэлмэри бүтээхын түлөө тэмсэнэ.

— Бидэнэр, барилгын бригадынхид энэ жэлдэ ниитынгээ малые типовой hайн байрануудаар хангахабди гэжэ бүхы колхознигуудайнгаа урда үгэеэ үгөө hэмди. Хэлэhэн үгэдөө хүрэхын түлөө тэмсэхэбди, хүрхэмнайшье лабтай. Юуб гэхэдэ, энэ манай уялга гээшэ. Хоёрдохёор, воскресникүүдэй эмхидхэгдэжэ, барилгын модоной зөөгдөө hаань, манайшье hаатаха юумэн юу байхаб, барилга түргэдэхэ hэн. Түсэбөөр хараалагдаhан барилгануудаа яабашье дүүргэхэбди,—гэжэ нүхэр Радионов хөөрэнэ.

С. Матхеев.

Барилга үргэнөөр ябуулха

Хориин аймагай түрүү колхозууд ниитынгээ малда дулаан байрануудые барихын түлөө бага бэшээр оролдожо байна.

Хасууртайн сомоной «Победа» колхозой гэшүүд малай байра барилга hайн шанартайгаар, тогтоогдоhон болзор соонь дүүргэхын түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидээд, социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, ниитынгээ малые типовой дулаан байраар хангаха уялга абаhан байгаа.

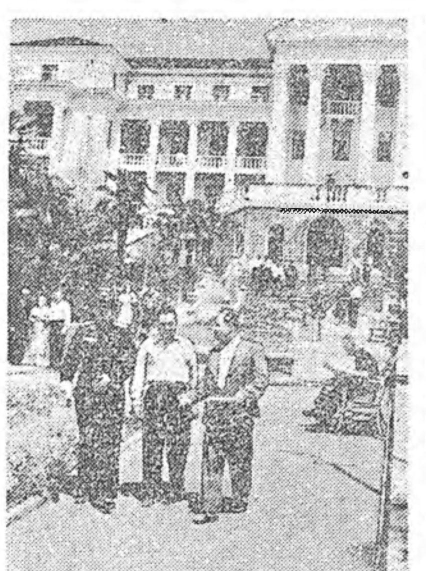
Тус колхозой барилгын бригада энэ жэлдэ типовой 3 байра бариха гэжэ хараалhан байна. Энэ бригада (бригадирынь нүхэр Солдатов) абаhан уялгаяа бодотоор бэелүүлхын түлсө оролдоно. Эндэ малай байра бариха стахановска hарын соносхогдоhон түрүүшын 7 үдэр соо тус бригада 67 тугалай байха типовой нэгэ байрын барилгые хахадлаба. Мүн Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, Анаагай сомоной «Путь Сталина» колхозууд малай байрануудые барилгада хэрэглэгдэхэ модо бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргээд. барилгын стахановска hарын дүүрэтэр 3—3 типовой байрануудые барижа дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Гэхэ зуура, аймагай олонхи колхозуудта малай байра барилга тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ жэлдэ аймагай колхозуудта малай типовой байрануудые барихын тулада гүрэнhөө 140 мянган түхэриг мүнгэн удаан болзороор үгтэhэн байна. Теэд иимэ туhаламжа абабашье, эндэхи колхозууд барилгын түсэб гаhалдуулаа.

Мүнөө малай байрануудые барилгын hарын соносхогдоод байхада, эндэхи зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хооhон шиидхэбэринүүдые гаргаад лэ, урдынхи зангаараа hуужа байна. Маленковой, Молотовой нэрэмжэтэ ба Хориин сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай ниитын мал үбэл бүри хүйтэн, уйтан байрануд соо байрладаг. Энэ ушарhаа боложо, олон толгой мал үбэлэй сагта түрадаг байха юм. Эндэ жэл бүри үзэгдэдэг хэсүү бэрхэтэй байдалhаа дурсагдагша колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Борисов, Байбородин, Дубинин гэгшэд зохихо тобшолол хэжэ ба hургаал абажа, барилгын хүдэлмэриие үргэнөөр эрхилхэ ёhотой байгаа. Теэд мүнөө эндэ юушье хэгдэнэгүй, эдэ нүхэд hанаа амар hууhан зангаараа.

Молотовой нэрэмжэтэ колхоз түсэбэй ёhоор энэ жэлдэ 3 типовой байра бариха байhан аад, мүнөө энэ хүдэлмэреэ үшөө эхилээдүй. Гадна, барилгада хэрэглэгдэхэ 1100 кубометр модо бэлэдхэхын орондо арай гэжэ 100 кубометр бэлэдхээ. Энэ ушар яагаад тохёолдооб гэхэдэ, тус колхоздо мүнөө хүрэтэр барилгын бригада эмхидхэгдээгүй байhаар. Тиихэдэ дайнай урда жэлнүүдтэ баригдаhан типовой байранууд хүсэд hайнаар ашаглагдангүй, мүнөө хүшалтагүй зандаа үмхиржэ байнхай. Энэ колхоз мүн ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилхын түлөө оролдоногүй. Худалдажа абаhан локомобиль ба пилорамань мүнөө хүрэтэрөө тодхогдоошьегүй хэбтэнэ. Мүн Хориин сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозые хараад үзэе. Энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд малдамнай байранууд хэрэгтэй гэжэ оройдоо сэй ухаандаашье оруулдаггүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Энэ колхоздо типовой hайн байрагүй дээрэhээ илангаяа шэнэ абтаhан түл энэ жэлдэ олоор үхэhэн ба тураhан байна. Мүнөө жэлдэ эндэ түсэбэй ёhоор 3 типовой байрануудые барихын тулада 1100 кубометр барилгын модон бэлэдхэгдэхэ ёhотой аад, оройдоо 50 кубометр аймцентрынхидэй эдэбхеэр воскресник хэгдэжэ бэлэдхэгдэhэн байха юм. Эндэ малай байра бариха стахановска hарын эхилхэhээ хойшо нэгэшье кубометр модон бэлэдхэгдээгүй. Мүн тэрэшэлэн Маленковой, Ждановай нэрэмжэтэ, «Гигант» колхозууд малай байра барилгые унжагайруулна. Эдэ бүхы дутагдалнууд ниитынгээ малай тоо толгойе олошоруулжа, ашаг шэмыень бүри ехэ болгохын түлөө дурсагдагша колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй hаналаа багаар табидагые эли тодоор гэршэлнэ.

П. Содбоев,
манай корреспондент.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Сочи-Мацестинскэ курорт жэл бүри үргэн болоно. «Мацестинскэ тала» гэжэ ВЦСПС-эй шэнэ санатори хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Мүнөө тус курорт дээрэ 70 санатори хүдэлмэрилнэ. Үдэр бүри 200 мянга шахуу хүн эндэ эмнүүлнэ, аргалуулна.

ТАСС-эй фотохронико.

„Хара хадын“ шахтёрнуудай шэнэ амжалта

ПРОКОПЬЕВСК, июниин 16. (ТАСС). «Стальнуголь» трестын «Хара хада» гэжэ шахтын горнягууд жэлэй түрүүшын хахадай түсэбөөр hүүлшын хэдэн тонно нүүрhэ үсэгэлдэр үгөө. «Кураховка» гэжэ № 40 донецкэ шахтын коллективтэй мүрысэжэ, тэдэнэр ажалай эрхим амжалта туйлаба.

Апрель, май hаранууд соо горнягуудай ажалай бүтээсэ үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал 21 процентээр ургаба. Шахта 5 hарын турша соо түсэбhөө гадуур 840 мянган түхэриг олзо абаа.

А. М. Горькиин дурасхаалда

Ородой агууехэ уранзохёолшо А. М. Горькиин дурасхаалые советскэ арад тэмдэглэнэ. А. М. Горькиин наhа бараhаар арбан долоодохи ойн урда тээ эдэ үдэрнүүдтэ гениальна уранзохёолшо тухай литературна уншалга ба вечернүүд болоно, лекцинүүд уншагдана.

Москвада июниин 16-да, А. М. Горькидо зорюулагдаhан вечер литераторнуудай центральна байшан соо болобо.

Вечер нээхэ зуураа, В. Катаев хадаа советскэ литературын хүгжэлтэдэ А. М. Горькиин бэелүүлhэн туйлай ехэ үүргые тэмдэглэбэ.

СССР-эй арадай артист, профессор А. Д. Дикий, РСФСР-эй арадай артист, профессор Б. Е. Захава гэгшэд «Горькиин хэлэн ба драматургиин шэнжэ» гэhэн темээр үгэ хэлэбэ.

Вечерэй уранhайханай концертдэ московско театрнуудай артистнууд хабаадалсаа. А. М. Горькиин зохёолнуудhаа отрывогууд уншагдаа, Горькиин зохёоhон зүжэгүүдhээ сценэнүүд харуулагдаа.

***

Ородой агууехэ уранзохёолшо А. М. Горькиин наhа бараhаар 17 жэлэй ойдо зорюулагдаhан литературна вечернүүд, лекцинүүд, концертнүүд московско паркнууд болон садуудта болоно.

Уранзохёолшын нэрээр нэрлэгдэhэн Культурын ба амаралтын центральна паркда Горькиин зохёолнуудые уншалгын заншалта декада болоо.

Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ бүхэсоюзна обществын лекторнүүд уранзохёолшын ажабайдал ба творческо зам тухай лекцинүүдые паркын ногоон лектори соо уншаа. Советскэ уранзохёолшод Алексей Максимович Горький тухай дурдалгын үгэ хэлэбэ.

Гүрэнэй московско филармони пролетарска агууехэ уранзохёолшын дурасхаалда зорюулагдаhан литературна болон хүгжэмтэ концертнүүдые Культурын ба амаралтын паркнуудта эмхидхээ.

Паркнуудай зунай эстрадануудта А. М. Горькиин ехэ дуратай зохёолнууд — ород арадай дуунууд, ородой ба баруун европейскэ классикын зохёолнууд гүйсэдхэгдөө.

А. М. Горькиин дурасхаалда зорюулагдаhан номой выставкэнүүд библиотекэнүүдтэ ба уншалгын газарнуудта нээгдээ.

(ТАСС).

ТБИЛИСИ, июниин 16. (ТАСС). Грузиин ажалшад ородой агууехэ уранзохёолшо, коммунизмын илалтын түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлшэ А. М. Горькиин дурасхаалые тэмдэглэнэ. Уранзохёолшын наhа бараhаар 17 жэлэй ойтой дашарамдуулан, уранзохёолшын ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай элидхэлнүүд, хөөрэлдөөнүүд Тбилисиин предприятинууд, hургуулинууд болон культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта болоно, литературна вечернүүд эмхидхэгдэнэ.

Грузида А. М. Горькиин нэрэтэй холбоотой олон газарнууд бии юм. Сталинай нэрэмжэтэ Тбилисскэ паровозо-вагон заhабарилгын заводто хадагалагдан байгаа элдэб янзын материалнууд ба документнүүд энэ предприятида Горькиин шэрдэгшээр хүдэлмэрилжэ байhан тухай хөөрэнэ. Тбилисидэ Клара Цеткинэй үйлсын № 146 гэртэ мемориальна доска хадагданхай. 1892 оной зун народоволец А. М. Калюжнын байрада Горькиин ажаhууhан тухай тэрэ хэлэнэ. А. М. Горький «Макар Чудра» гэжэ түрүүшынгээ рассказые 1892 ондо «Кавказ» газетэдэ толилhон юм. Тус газетын нэгэ экземпляр Грузиин гүрэнэй музейдэ хадагалагданхай.

Горькиин ажабайдал ба ажал-ябуулгатай холбоотой дурасхаалта газарнууд Телави, Гори, Боржоми, Батуми, Сухуми ба республикын бусад городуудта бии.

Советскэ мэдээжэ планерист, спортын габьяата мастер Виктор Ильченко хоёр hууритай «А—10» гэжэ планер дээрэ хүниие hуулгажа, hая ниидэбэ. Тэрэ хадаа 829 822 километр ниидэжэ, огторгойдо 9 час үлүүтэй ябаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: спортын габьяата мастер дэлхэйн рекордсмен В. Ильченко. **ТАСС-эй фотохронико.**

Уранзохёолшо В. М. Саяновай түрэhэн ой

ЛЕНИНГРАД, июниин 16. (ТАСС). Уранзохёолшо В. М. Саянов манай ороной уншагшадта мэдээжэ болонхой. «Ленин Горкодо» гэжэ поэмэ, «Огторгой ба газар» гэжэ роман зохёогоод, уранзохёолшо Сталинска шанда хүртэбэ.

В. М. Саяновай түрэhөөр 50 жэлэй ойдо ба литературна ажал-ябуулгын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаhан вечер Маяковскиин нэрэмжэтэ уранзохёолшодой байшанда мүнөөдэр болоо.

Москвагай ба Ленинградай уранзохёолшод, [illegible] элэй түлөөлэгшэд ойтойнь [illegible] рамдуулан В. М. Саяновые [illegible]ршалба.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Партиин айком ба тэрэнэй газетэ

Аймаг доторхи ажахые ба культурна байгуулалтые хүтэлбэрилхэ, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ аймагай газетэ тон ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Гэбэшье, газетын энэ үүргые партиин Яруунын айком хүсэд тооногүй гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй.

«Сталинец» гэжэ Яруунын аймагай газетын редакциин хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии гэжэ 1952 оной февраль соо партиин обкомой бюро тэмдэглэһэн байгаа. Парти, правительствын шухала шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэ аймагайнгаа ажалшадые тус газетэ һулаар элсүүлдэг, нютагайнгаа ажабайдалые хүсэд һайнаар харуулжа шададаггүй байһан юм. Энэ газетын хүдэлмэридэхи дутагдалнууд мүн «Бурят-Монголой үнэн», «Бурят-Монгольская правда» газетэнүүдтэ, Улан-Удэдэ үнгэргэгдэһэн редакторнуудай зүблөөн дээрэшье шүүмжэлэгдэһэн байгаа.

Энэ шүүмжэлгэһээ партиин Яруунын айком ёһотой тобшолол хээгүй, газетээ тодорхойгоор хүтэлбэрилдэг болоогүй байха юм. Энэ ушарһаа «Сталинец» газетэ идейно-политическэ доодо хэмжээндэ гаргагдадаг, уншагшадайнгаа эрилтэнүүдые гүйсэд дүүргэдэггүй зангаараа. Редакциин штатна хүдэлмэрилэгшэдэй бэшэһэн лэ статьянууд, нютагай организацинуудай хэдэн олон тогтоолнууд, элдэб олон суглаанууд болон заседанинууд тухай мэдээсэлнүүд лэ энэ газетэдэ ехэнхидээ толилогдоно. Аймагай ажабайдалые харуулһан һай һайн материалнууд ехэ үсөөнөөр хэблэн гаргагдана. 1952 оной, мүн энэ жэлэй 5 һарын туршада хүдөө ажахын түрүүшүүлэй бэшэһэн миил 42 статья энэ газетэдэ толилогдоо. Партийна организацинуудай, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, һургуулинуудай хүдэлмэри тухай материалнууд тон үсөөнөөр үгтэнэ.

Тиихэдэ газетэдэ толилогдоһон олонхи материалнуудынь найруулгынгаа болон мүн грамматическа талаараашье алдуу дутуунуудтай байна.

Энэ газетэ бурят-монгол хэлэн дээрэ оршуулагдадаг юм. Теэд олонхи материалнуудынь ехэ ойлгосогүйгөөр, муугаар оршуулагдана.

Тус газетын редакциин хүдэлмэридэхи эдэ ба бусад дутагдалнуудые партиин айком мэдэдэггүй гэхын аргагүй. Гэбэшье, газетынгээ идейнэ хэмжээе дээшэлүүлхын түлөө партиин айком, тэрэнэй секретарьнууд нүхэд Семенов ба Аюров гэгшэд ёһотой һайнаар оролдоногүй.

Зүгөөр, партиин айкомой бюро дээрэ редакциин хүдэлмэриин түсэб яһала баталагдадаг, теэд энэнь ехэнхидээ дүүргэгдэдэггүй. Гэхэ зуура, газетын хүдэлмэри тухай редактор нүхэр Дугаровай тоосоон КПСС-эй айкомой бюро дээрэ нёдондо нэгэтэшье зүбшэн хэлсэгдээгүй байха юм.

Партиин айком хадаа газетынгээ шүүмжэлэлые һулаар дэмжэнэ. Жэшээнь, «Сабшалангаа һайжаруулнагүй» гэһэн шүүмжэлхы материал энэ жэлэй мартын 30-най номерто толилогдоһон байгаа. «Улаан Туяа» колхозой хүтэлбэрилэгшэд сабшалангаа һайжаруулха хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандана, сабшалан дээрээ 20 мянган ашаа наг шэбхэ гаргаха байһан аад, миил 105 ашаа наг шэбхэ гаргаа, тиихэдэ нэгэшье центнер шубуунай аргал суглуулаагүй, тэжээл бэлэдхэлгын саг үргэлжын бригада эмхидхэгдээдүй гэжэ тус материал соо хэлэгдэһэн байгаа. Теэд партиин айком энэ материалаар ямаршье хэмжээ абаагүй байха юм.

Иимэ баримтануудые олооршье харуулжа болоно. Шүүмжэлхы материалнуудайнгаа нүлөөе эрид дээшэлүүлхын түлөө тус газетын редакци мүн лэ хангалтагүйгөөр тэмсэнэ.

Редакци хадаа хүдөө бэшэгшэдэй дунда ёһотой хүдэлмэри ябуулнагүй. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй, партийно-советскэ эдэбхитэдтэй, жиирэй колхозниигуудтай нигта һайн холбоо барисаагүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Энээниие юун гэршэлнэб гэхэдэ, энэ жэлэй 5 һарын туршада оройдоо 106 бэшэг тус редакци абаһан байна. Энэ редакцида хододоо бэшэдэг хүнүүд тон үсөөн.

«Сталинец» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэд селькорнуудай суглаануудые үсөөн үнгэргэнэ. Тиин партиин айкомшье селькорнуудые олошоруулха, тэдэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэнь редакцидаа туһалнагүй.

«Аймаг доторхи ханын газетэнүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» асуудал 1952 оной сентябрь соо партиин айкомой бюрогой заседани дээрэ табигдажа, яһала һайн шиидхэбэри гаргагдаһан байгаа. Теэд энэ шиидхэбэри бодотоор бэелүүлэгдээгүй.

Партиин айкомой, аймсоведэй гүйсэдкомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд газетэдээ тон үсөөн бэшэнэ. Жэшээнь, партиин айкомой бюрогой гэшүүд нүхэд Имехенов, Филиппов, Гантимуров гэгшэд бүхэли жэл соо нэгэшье статья аймагайнгаа газетэдэ бэшээгүй байха юм.

Партиин айком, тэрэнэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Семенов газетынгээ хүдэлмэридэхи эдэ алдуу дутуунуудые хүсэд обёорногүй гээшэ гү гэжэ асуумаар байна.

«Сталинец» газетын хүдэлмэриие эрид һайжаруулха тодорхой хэмжээнүүдые дары абамаар болоо.

Р. Балданов, КПСС-эй обкомой инструктор.

Москва. Дорогомиловскэ эрье дээрэ гостиницын үндэр байшан барилга дээрэ гэр гоёогшо Н. Бацура, С. Пискун, Н. Катрук гэгшэд һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр нормоёо халаан соогоо 2—3 дахин үлүүлэн дүүргэдэг байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: новатор Н. Бацура.
ТАСС-эй фотохронико.

Шэнэ номууд

Бурят-Монголой номой хэблэл һүүлэй үдэрнүүдтэ иимэнүүд шэнэ номуудые хэблэлһээ гаргажа, роскниготоргын магазинуудта тушаагаа:

СССР-эй түүхэ, хуряангы курс, 4-дэхи классай учебник, бурят-монгол хэлэн дээрэ. 4000 тиражтай. Сэн 3 түхэриг 40 мүнгэн.

Б. Базарон, Д. Дугар-Жабон, Б. Санжин. Түрэлхи хэлэн. Бурят-монгол эхин һургуулиин хоёрдохи класста уншаха ном, бурят-монгол хэлэн дээрэ. 4000 тиражтай. Сэн 2 түхэриг 60 мүнгэн.

Н. Н. Никитин, Г. Б. Поляк, Л. Н. Володина. Арифметическэ задачануудай ба упражненинүүдэй сборник. Эхин һургуулиин 2-дохи класста үзэхэ ном. Бурят-монгол хэлэн дээрэ. 4000 тиражтай. Сэн 1 түхэриг 25 мүнгэн.

И. Е. Виткович. Географи. Эхин һургуулиин 4 классай учебник, бурят-монгол хэлэн дээрэ, 4000 тиражтай. Сэн 3 түхэриг 30 мүнгэн.

Ц. Цыдендамбаев, М. Имехенов. Түрэлхи хэлэн. Бурят-монгол эхин һургуулиин дүрбэдэхи класста уншаха ном. Бурят-монгол хэлэн дээрэ. 4000 тиражтай. Сэн 2 түхэриг 30 мүнгэн.

Д. Мижидон, Ц. Номтоев. Түрэлхи литература, табадахи класста үзэхэ хрестомати. Бурят-монгол хэлэн дээрэ. 3000 тиражтай. Сэн 2 түхэриг 30 мүнгэн.

И. В. Баранников, Т. В. Баханов. Ород хэлэнэй грамматика, синтаксис. 2-дохи часть. Бурят-монгол һургуулиин 7-дохи класста үзэхэ учебник. Тиражнь 3000, сэн 1 түхэриг 95 мүнгэн.

П. Хантаев, К. Маланов. Сталинска шэнэ барилгануудта — модон. Ород хэлэн дээрэ. 2000 тиражтай. Сэн 30 мүнгэн.

Намжил Балдано. «Дүлэн». 4 акттай, долоон картинатай драма, бурят-монгол хэлэн дээрэ. 1500 тиражтай. Сэн 1 түхэриг 75 мүнгэн.

Д. Батожапов. «Манай колхоз дээрэ». Нэгэ акттай пьесэнүүд. Бурят-монгол хэлэн дээрэ, 1500 тиражтай. Сэн 1 түхэриг 65 мүнгэн.

Литвагай КП-гэй ЦК-гэй пленум

ВИЛЬНЮС, июниин 17. (ТАСС). Литвагай КП-гэй ЦК-гэй ээлжээтэ пленум һая болобо. Пленум хадаа Литовско ССР дотор политическэ хүдэлмэридэ, мүн ажахын ба культурна байгуулалтые хүтэлбэрилгэдэ үзэгдэһэн ехэ дутагдалнууд тухай асуудалые зүбшэн хэлсэбэ.

Пленум хадаа Литвагай КП-гэй ЦК-гэй ба Литовско ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хүдэлмэридэ байһан ехэ алдуунуудые ба дутагдалнуудые, нэн түрүүн, манай партиин ленинско-сталинска национальна политикые бэелүүлгэдэ гаргагдаһан хазагайралтануудые тэмдэглэбэ. Энэнь Литовско национальна кадрнуудые бии болгохо, тэдэниие хүтэлбэрилхы партийна, советскэ ба ажахын хүдэлмэридэ дэбжүүлхэ хэрэгые һулаар бэелүүлһэн ябадалда илангаяа ехээр харагдана. Пленум хадаа олониитын дунда политическэ хүдэлмэриие дэлгэрүүлхын орондо партийна ба советскэ органуудай зүгһөө захиран хүтэлбэрилгэ үргэнөөр хэрэглэһэн ябадалые буруушаан шүүмжэлбэ. Пленум хадаа колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ хэрэгтэ гаргагдаһан ехэ дутагдалнууд ба алдуунуудые тэрэшэлэн тэмдэглэбэ.

Литвагай КП-гэй ЦК-гэй пленум хадаа республика дотор политическэ хүдэлмэриие шангадхаха, ленинско-сталинска национальна политикые эрид шууд бэелүүлхэ талаар, литовско национальна кадрнуудые бии болголгын, тэдэниие партийна, советскэ ба ажахын органуудта хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ олоорнь дэбжүүлгын хэрэгые һайжаруулха талаар, колхозуудые политическэ ба эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхын тула тодорхой хэмжээнүүдые хараалһан ба гараһан алдуунуудые эрид шангаар заһахые шухала гэжэ мэдэрһэн байна.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

НЮТАГАЙ ҺОНИНУУДЫЕ ДЭЛГЭРЭНГЫГЭЭР ХАРУУЛЖА БАЙХА

„Красные Саяны"—КПСС-эй Ахын айкомой ба ажалшадай депутадуудай аймсоведэй орган

Өөрынгөө орон дотор коммунизм байгуулхын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэжэ байгаа советскэ хүнүүд шэрэнги үсхэн ой тайгадашье һаа, шэниисэ ургуулдаг колхозно элдин тараалан дээрэшье һаа, машина станогуудые гаргадаг мантан томо завод дээрэшье һаа, мал адуу олоор үсхэдэг фермэ дээрэшье һаа—хаанашье ажаллажа, хааңашье ажаһуужа байхадаа хамаагүй — булаг шэнги бурьялма эдэбхитэйгээр ажаһуунад, ажалланад.

Советскэ хүнүүдэй гоё һайхан ажабайдалые, героическа баатарлиг ажал хэрэгые алдаршуулан магтаха, тэдэ һайн һайхан жэшээнүүд дээрэ Эхэ орондоо үнэн сэхэ, бэеэ үгэнги байха үзэлөөр, дүлэтэ советскэ патриотизмын үзэлөөр манай общесгвын ажалшадые хүмүүжүүлхэ гээшэ — манай хэблэлэй, илангаяа районно хэблэлэй арюун уялга мүн.

Манай газетэнүүд бүхыдөө ажалша зонтой үдэр бүриин таһаршагүй нигта барисаатай юм. Илангаяа аймагай газетэнүүд арад зонтой үдэр бүриинхиһөө байтагай, час бүриин барисаатай байдаг гэхэдэ болохо, юуб гэхэдэ тэдэ хадаа областной, республиканска, центральна газетэнүүдтэ эрходоо ажалшадта — хүдэлмэришэдтэ, колхозниигуудта, хүдөө ажахын механизаторнуудта, интеллигенцидэ — һураггүй дүтэ байха аргатай юм. Тиимэһээ, тэдээнэй ажалые, нютагай байдалые, тэндэхи һонинииие дэлгэрэнгыгээр, уншагшадай анхарал татахаар харуулха аргатай байна.

Мүнөө манай аймагуудта революциин урда тээхи шэнги дулиин балай байдалтай бэшэ, харин тэндэ хаа хаанагүй эршэтэ ажалай долгин эбхэржэ байдаг. Тиимэһээ газетын хүдэлмэрилэгшэд бэшэхэ юумэ олдоногүй, бэшэхэ темэнүүд үгы гэһэн шалтагаан урдаа барижа ябаһаншье шадахагүй байнад.

Гэбэшье, нютагайнгаа һониниие халирхайгаар, багаар, багашье мүртэнь тулюур тойруу хэлээр бэшэжэ харуулдаг газетэнүүд манай республика дотор бии. Тэдэнэй нэгэниинь **«Красные Саяны»** газетэ (КПСС-эй Ахын айкомой ба ажалшадай депутадуудай аймсоведүүдэй орган) болоно.

Тус газетын энэ жэлэй 5 һара соо гаргагдаһан номернуудые абажа харабал, нютагай байдалые, тэндэхи һониниие уншагшадта мэдээсэһэн информаци бодото дээрээ үгы гэхэдэ болохо. Информаци гэжэ тоологдожо болохо хэдэхэн заметкэнүүд тон нэгэ янзаар, стандартнаар бэшэгдэһэн байха юм. **«Залуу малшан»** (№ 8), **«Залуу адуушан»** (№ 9), **«Эрхим малшан»** (№ 15), **«Жэшээтэ малшан»** (№ 17), **«Оролдосотой чабан»** (№ 22), **«Жэшээтэ чабан»** (№ 25), **«Эдэбхитэй малшад»** (№ 38), **«Жэшээтэ малшад»** (№ 39) — 5 һарын турша соо «Красные Саяны» газетын толилһон информациин тематикын али зэргын үргэн, али зэргын һонирхолтой байһыень дээрэ дурсагдаһан гаршагууд харуулжа үгэнэ.

Редакциин лексикэ дотор «залуу», «эдэбхитэй», «малшан» гэхэ мэтын үгэнүүдһээ ондоо үгэ үгы шэнгеэр харагдана. «Красные Саяны» газетэдэ урдань хэдэн удаа уншаһан тэдэ үгэнүүд болон үгүүлэлнүүдые номер бүхэндэ дахин дахин дабтаад лэ уншаха гээшэ тон хашартай, залхуутай, һонигүй хэрэг лэ. «Малшан... малшан... малшан... залуу... залуу., залуу... жэшээтэ... жэшээтэ... жэшээтэ» гэхэ мэтэшэлэн үдэр бүри дабтан шэбэнэжэ һууха баатай болоһон «Красные Саяны» газетын уншагшадые нээрээшье үнэн зүрхэнһөө хайрламаар байна.

«Малшад... малшад... малшад» гэхэһээ ондоо информациие «Красные Саяны» газетын хуудаһан дээрэ харахагүйт.

Ахын аймаг республикын тон баян, тон һонин аймагуудай нэгэн байһаниинь мэдээжэ. Аймаг дотор агнууриин ажахы, нютагай промышленность, гэгээрэл, элүүрые сахилга, спорт, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри гэхэ мэтэ жэлһээ жэлдэ улам хүсэтэйгөөр хүгжэжэ байха юм. Нэрлэгдэһэн участогууд дээгүүр хэдэн зуу ба мянган колхозниигууд, хүдэлмэришэд, интеллигентнүүд шэн зоригтойгоор, творческоор ажаллажа байдаг. Тингээд тэдэнэй ажал, тэдэнэй ажабайдал, туйлалта ба амжалтанууд тухай бэшэдэггүй байхань тон гайхалтай юм. Редакци хадаа мал малшад хоёрһоо ондоо юумые харахагүй, ондоо һонин тухай бэшэхэгүй гэһэн шэглэл абанхай. «Красные Саяны» газетын редакциин энэ позициие юугээршье тайлбарилхын аргагүй, тайлбарилхадашье тон бэрхэтэй байна.

Манай аймагуудай хэдэн олон газетэнүүд нютагай һонинуудые уншагшадай дура ба анхарал татамаар, удха түгэлдэрөөр, саг саг соонь харуулдаг юм.

Жэшээлхэдэ, **«Знамя Ленина»** газетэ (КПСС-эй Кяхтын айкомой ба ажалшадай депутадуудай аймсоведэй орган) колхоздо боложо байһан һонинуудые бүлэглэн подборко болгожо үгэдэг. Жэшээлхэдэ, «Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо» гэһэн подборко соо тус газетэ 2—3 информаци үгэһэн байба. Тэдээн соонь тус колхозой мориной-товарна фермын мори үсхэхэ түсэбөө дүүргэһэн тухай, түрүү хонишод, тэдээнэй героическа ажал тухай мэдээсэгдэнэ. Энэ газетэ тэрэшэлэн «Манай аймаг дотор», «Манай город дотор» гэхэ мэтээр жэжэ информацинуудые (һонинуудые) суглуулан, номерһоо номерто үгэжэ байдаг.

Нютагайнгаа һонин тухай саг үргэлжэ, *найруулга һайнтайгаар* бэшэдэг туладань дээрэ дурсагдагша ба бусад зарим аймагуудай газетэнүүдые уншагшад дуратайгаар уншадаг. «Красные Саяны» газетын редакци газетые һонин, дура анхарал татамаар болгоходо нютагай информациин али зэргын ехэ удхашанартай байһыень ойлгожо, аймагайнгаа, сомон болон колхозуудайнгаа али бүхы һонинуудые дэлгэрэнгы үргэнөөр харуулжа байха ёһотой.

Нютагай информациие ёһотой һайнаар үгөөд байбал, манай газетэнүүд ехэ туһатай юумэ хэхэ байна. Юуб гэхэдэ, информаци хадаа һайн ажалай ба ажабайдалай дүршэл андалдаха формонуудай нэгэн, уншагшадые газетэдэ татаха нүхэсэл, газетые һонин болгохо зэмсэг, аймаг болон колхозойнгоо ажал хэрэгтэ омогорхол түрүүлхэ трибуна, советскэ патриотизм хүмүүжүүлхэ арга мүн.

Малай байра барилгые тоохогүй ябадал болюулха

Табадахи табанжэлэй үнгэрэгшэ хоёр жэл соо республикын колхозууд малай байра барилгын хүдэлмэриие яһала һайжаруулһан байна. 1951 ба 1952 оной турша соо колхозууд хамта дээрээ 220 мянган толгой малай байха 1172 байра бариһан байха юм. Гадна, энэ хоёр жэл соо 110 мянган шубуунай байха 228 байра баригдаһан байгаа. Гэхэ зуура, республикын олонхи аймагуудай колхозуудта малай байрануудые барилгада үзэгдэдэг дутагдалнуудай нэгэн хадаа ниитын адуу малай тоо толгойн ургалтаһаа байрануудай тоогой ба шанарай гээгдэһэн ябадал болоно. Олон колхозуудта адуу малай тоо толгойн жэл бүри олошорбошье, тэдээниие байлгаха байранууд дутана. Тиимэһээ олон малнууд үбэлжэлгын үедэ һайн байраар хангагданагүй. Ниитын адуу малай һайн байрануудаар хангагдангүй, хүйтэн, муу байрада байһанай эсэстэ үбэлжэлгын үедэ мал ехээр туража ба үхэжэ, колхозуудта болон гүрэндэ жэл бүри материальна ехэ гарза хохидол ушаруулагдана. Малые үбэлдөө хүйтэн байрада байлгаһанай эсэстэ колхозууд жэл бүри үбһэ тэжээл үлүү ехээр гаргашалха баатай болоно. Байгал шадарай шэрүүн хүйтэн условидо малые хүйтэн ба урданай янзаар баригдаһан далнууд соо байлгахада хоёр дахин ехэ тэжээл хэрэгтэй болодог гэжэ мэдээжэ. Юуб гэх э, малда эдюулэгдэһэн тэжээл ма һаа һү, сало, мяха ба нооһо элбэг ехээр абалгада хэрэглэгдэхэ ёһотой аад, байрын хүйтэн ба муу дээрэһээ малай бэеые дулаасуулгада хэрэглэгдэшэнэ. Жэшээнь, үбэлдөө 30—40 градус хүйтэн байра соо байлгахада нэгэ үнеэн бэеэ дулаасуулхын тула 4—5 килограмм нэмэлтэ һайн үбһэ хэрэглэдэг гэжэ тодорхойлогдонхой. Харин үнеэе дулаан байрада байлгахада энэ эдюулэгдэһэн 4—5 килограмм үбһэн үнеэнэй һү үгэлгые сүүдхэдээ 4—5 литрээр дээшэлүүлдэг байна.

Малай байра барилгые партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, илангаяа колхозуудай правленинүүдэй тоохогүй гээшэ аяар намар болоһон хойно юрын хүйтэн далнуудые яаралтайгаар бариха, тингэжэ ехэ ажал ба материалнуудые үлүү ехээр гаргашалха ябадалда хүргэнэ. Олон колхозуудта байрын дутамаг дээрэһээ малынь тон уйтан байрануудта ехээр түрисэлдэжэ байдаг, хониной нооһоной шанар муудадаг, хонид ба үнеэд түл хаяжа, артелиие гарзада оруулдаг байна. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ Зэдын аймагай колхозуудай малай байрануудые бариха түсэбөө таһалдуулһан дээрэһээ 20 гара мянган мал байрагүйдэһэн байна. Мүн иимэ шалтагаанаар Хэжэнгын аймагай колхозуудай 16 мянган толгой мал, Хоринин аймагай колхозуудай 18 мянган толгой мал байрагүйдэһэн байна. Яруунын, Торинин, Бичурын, Мухаршэбэрэй ба бусад аймагуудай колхозуудта мүн лэ нимэрхүү байдал үзэгдэнэ. Байрануудай дутамаг дээрэһээ эдэ аймагуудай колхозуудай мал үнгэрэгшэ үбэлдөө гарза хоролтодо олоороо ороһон байгаа. Мүн хүйтэ абаһан залуу малнууд үхэһэн, эхэ малнууд түл хаяһан, хониной нооһон муудаһан байха юм. Нёдондо малай байрануудые барилгын түсэбэй таһалдуулагдаһанай гэмээр колхозуудта хэдэн арбаад миллион түхэригэй гарза хохидол ушаруулагдаа.

Малай байрануудай барилгын дутагдалнуудай нэгэ шалтагааниинь гэхэдэ, байранууд типовой проектын ёһоор баригданагүй. Хэрбээ байрануудай тиимэ проектын ёһоор баригдадаг һаа, тэндэ үнеэ һаалгые электрификацилха, тэжээл буйлуулгые, наг шэбхэ ба байра дотороо тэжээл шэрэлгые, худагһаа уһа гаргалгые механизацилха аргатай байха һэн.

Тиихэдэ малай шэнэ байрануудай таарамжагүй газарта, ажахын саашанхи хүгжэлтые хараада абангүй баригдадаг ябадал хадаа колхозуудай правленинүүдэй ба республикын хүдөө ажахын органуудай ехэ дутагдал болоно. Тэрээнһээ байтагай байранууд шанар муутайгаар, бүхэ бэшээр баригдана. Ехэнхидээ юрын далнууд баригдадаг байна. Малажалай томодхогдоһон фермэнүүдэй байгуулагдажа байһан энэ үедэ иимэ юрын далнуудые бариха гээшэ хүдөө ажахын культурые саашадань хүгжөөлгэдэ һаад тойбо татаха байна.

Малай байрануудые барилга сезонно хэрэг бэшэ, энээниие кампани шэнгеэр ябуулжа болохогүй, барилгын бригаданууд түхэреэн жэл соо хүдэлмэрилхэ ёһотой гэжэ түрүү аймагууд ба колхозуудай, илангаяа Тарбагатайн, Заиграйн, Байкало-Кударын ба бусад аймагуудта малай байра барилгын 1952 оной дүй дүршэл харуулаа. Имагтал барилгын саг үргэлжын бригадын эмхидхэгдэһэн ба ондоо хүдэлмэридэ тэдэнэй һамшаагдадаггүй байһан газарта малай байрануудые барилга амжалтатайгаар ябуулагдаха байна. Жэшээлхэдэ, Яруунын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Трофимов) 4 дархашуулһаа, 3 хамһабариин хүдэлмэришэдһөө бүридэһэн бригада хүдэлмэрилнэ. Энэ бригада гурбан жэлэй турша соо малай 12 байра типовой проектын ёһоор баряа. Энэ бригада түхэреэн жэл соо хүдэлмэрилнэ. Тиихэтэй хамта энэ аймагай Молотовой, Карл Марксын нэрэмжэтэ, «Коминтерн» колхозуудай тус бүридөө арбаад хүнэй составтай барилгын бригаданууд һүүлшын гурбан жэлэй турша соо малай нэгэшье байра барижа дүүргээгүй байна.

Зарим аймагуудта колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд барилгын хүдэлмэриие кампани шэнгеэр ябуулдаг. Барилгын бригадые байгуулбашье, хүн үгы гэжэ шалтаад, ондоо хүдэлмэридэ табижархидаг байха юм. Иимэ колхозууд хэдэн жэл соо малай нэгэшье байра баряагүй байдаг. Жэшээнь, Зэдын аймагай колхозууд һүүлшын 5 жэлэй турша соо типовой проектын ёһоор нэгэшье байра барижа хүсэд дүүргээгүй. Теэд Зэдын аймаг республика доторо малажал ехэтэй аймаг юм. Тус аймагай колхозууд малай байрануудые юундэ баринагүйб гэхэдэ, барилгын бригадануудые ойро зуура, кампаниин ёһоор эмхидхээд, уданшьегүй тараажархидаг байна.

Арадай ажахын түсэбэй ёһоор 1953 ондо республикын колхозуудта малай тоое 172 мянган толгойгоор олошоруулха гэжэ хараалагданхай. Тиимэһээ нилээд олон байранууд хэрэгтэй болохо байна. Гэхэтэй хамта, зарим аймагуудта, илангаяа Хоринин, Кяхтын, Зэдын аймагуудта малай байрануудые бариха шухала хүдэлмэри тоогдодоггүй байһан зандаа. Эдэ аймагуудай колхозуудта үнгэрэгшэ үбэлдөө барилгын модо бэлэдхэхэ түсэб таһалдуулагдаһан ба байгша оной 5 һара соо малай нэгэшье байра баригдаагүй байха юм. Жэшээлхэдэ, Зэдын аймагай бүхы колхозуудай барилгын хүдэлмэридэ 180 хүнэй орондо оройдоо 42 хүн хүдэлмэрилнэ. 1953 оной 5 һара соо миил 3600 кубометр (түсэбэй 22 процентнь) модон бэлэдхэгдэһэн байна. 12300 малай ба 9000 шубуунай байха байранууд июниин 1 болотор баригдажа дүүргэгдэхэ ёһотой аад, мүнөө хүрэтэрөө нэгэшье байра баригдажа дүүргэгдээгүй, 2700 малай байха миил 15 байра баригдажа байна. Аймагай зургаан колхозуудта мүнөө болотор барилгын бригаданууд эмхидхэгдээгүй байһаар. Теэд барилга дээрэ эрид хубилалта хэхын түлөө аймагай хүтэлбэрилэгшэд ямаршье хэмжээ абанагүй.

Гэхэ зуура, энэ шухала хүдэлмэридэ ёһотой анхаралай хандуулагдадаг газарта малай байрануудые барилга муу бэшээр ябуулагдана. Тэдэнэй хүдэлмэри бусад колхозуудта жэшээ боломоор байна. Жэшээлхэдэ, Кабанскын аймагай колхозуудта барилга муу бэшээр ябуулагдана. Эндэ 142 хүдэлмэришэдтэй 12 бригада жэлэй эхинһээ хойшо хүдэлмэрилжэ байгаа. Июнь соо эдэ бригадануудта колхозниигууд үшөө нэмэжэ үгтэһэн байна. Жэлэй эхинһээ хойшо эдэ бригаданууд 4840 кубометр модо бэлэдхэһэн, 444 кубометр модо хюрөөдэһэн байха юм. Июниин 1 болотор эндэхи колхозууд 1510 малай байха 5 байра барижа сум дүүргээ. 2320 малай байха үшөө 12 байра баригдажа дүүргэгдэхэ ойротоо. Түнхэнэй, Закаменай аймагуудай колхозуудта барилгын хүдэлмэри муу бэшээр ябуулагдажа байнхай.

Мүнөө малай байрануудые барилгын шиидхэхы үе болобо. Энээниие хараадаа абажа, республикын Министрнүүдэй Совет ба КПСС-эй обком үбһэ хуряалгада жэгдэрэн ороходоо урда тээ барилгын стахановска һара соносхоһон байна. Хүдөө ажахын органуудай ба колхозуудай правленинүүдэй зорилго юуб гэхэдэ, барилгын гээгдэлые энэ һара соо усадхаха, барилгын модо шэрэлгэдэ колхозуудай мори тэргэ олоор элсүүлхэ, бригадануудта хүдэлмэришэдые нэмэжэ табихаһаа гадна, олонитын воскресниигуудые эмхидхэхэ, тиигэжэ үбһэ хуряалгын эхилтэр малай байрануудай 80 процентыень типовой проектээр барижа дүүргэхэ ябадал хангаха хэрэг болоно.

А. ЖЕЛТЫЙ, БМАССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министрын орлогшо.

Мэргэжэлтын зүбшэл

Эртын силос даралгые эмхитэйгээр үнгэргэе

Малажалые хүгжөөхэ талаар партиин XIX съездын табиһан зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулга хадаа тон ехэ удхашанартай. Манай республикын колхоз бүхэн арга боломжонуудаа гүйсэдөөр хэрэглэжэ, малдаа хүсэд хүрэхэ һэ тэжээл бэлэдхэдэг болохо ёһотой. Манай республикын колхозуудта тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ силос даралга ехэхэн удхашанартай юм. Һайнаар дарагдаһан силос тон үнэтэй шэмэтэ тэжээл болоно. Юуб гэхэдэ, үбһэ тэжээлые силос болгон дарахада, тэрэ бүхы шэмэеэ бэедээ үлөөдэг, мала малда ехэ дуратайгаар эдигдэдэг ба һү үгэлгыень дээшэлүүлдэг юм. Жэл соо үнеэн бүхэнһөө 2000—3000 литр һү һаадаг түрүү һаалишадай хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө харахада, силос горьтойгоор эдиһэн лэ үнеэнһээ һүн ехээр һаагдадаг байна. Жэшээлхэдэ, республикын суута һаалишад Ц. Г. Хайдапова, Д. Ж. Цымаева, Ц. Т. Раднажапова болон бусад үнеэдтээ силос горьтойгоор эдюулжэ байһанай ашаар һү ехээр һаадаг юм. Тэдэнэр сүүдхэ соо нэгэ үнеэндээ 15-һаа 20 килограмм хүртэр силос эдюулдэг байна.

Үнгэрһэн жэлдэ Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ болон бусад зарим колхозууд малдаа хүсэд хүрэхэ һайн шанартай силос дараа һэн. Манай республикын олохон колхозууд силос даралгаа жэл бүри үргэдхэнэ. Гэхэ зуура, олонхи колхозууд силос дараха түсэбөө жэл бүри дүүргэнгүй, малаа шэмэтэ тэжээлээр хангадаггүй байха юм.

Мүнөө колхозууд силос даралгые сагай болзортонь үнгэргэлгэдэ гол анхаралаа хандуулха ёһотой. Эртэ байхада, үшөө бэежээгүй нарай ногоогоор силос дарахада эгээл шэмэтэй, һайн шанартай силос болодог. Ногоогын ногооной һая сэсэглэжэ байхада сабшаад, силос болгон дарахада архёо һаа, шэмэтэ бодосуудаа тэрэ зандань бэедээ үлөөдэг. Хэрбээ орой болоһон хойно ногоое хүсэд бэежүүлээд, сабшажа силос дарахада шанараараа эртэ дараһанда хүрэдэггүй. *Тиимэһээ манай республикын* колхозууд эртын силос ехээр даража абахые оролдохо ёһотой. Манай эндэхи эрхэ байдалда эртын силос даралгые июниин 15-һаа июлиин 15 хүрэтэр үнгэргэхэдэ таарамжатай байдаг. Энэ саг соо намагтай газарай ожорһо үбһэ, зааг хулһа соор, бутуула, нугын ногоо болон үбэлжөөнэй газаагуур, хашаа хорой соогуур, мүн харгын хаяар ургадаг халаахай, шаралжа, үрмэдэһэн гэхэ мэтын элдэб ургамал үбһэнүүдые дарахада болохо. Эртын силос даралгын үе соо силос дараха жэлэй түсэбэй 50 процентнь дүүргэгдэхэ ёһотой. Силос даралгын нэгэ һайн талань юуб гэхэдэ, тэрэнние бороотойшье, наратайшье үдэр хэршээд, даража байхада хамаагүй юм.

Эртын силос дараха үе боложо байна. Мүнөө колхозуудта бии байһан силос даралгын нүхэнүүд, траншейнүүд, башнинууд болон хахад башнинууд нёдондоной үлэгдэлнүүдһээ сэбэрлэгдэһэн, бэлэдхэгдэһэн байха ёһотой. Эдэнэй алинданшье зүбөөр дараа һаа, һайн силос абажа болохо юм. Зүгөөр башнинууд ба хахад башнинуудта силос дарахада нүхэнүүд болон траншейнүүдтэ дараһанда орходоо холо дээрэ байдаг. Башнинууд болон хахад башнинуудай һайн талань юуб гэхэдэ, эдээн соо силос дарахада һайнаар доошоо һуужа нигтардаг, энээнһээ боложо шэмэеэ бэедээ һайнаар үлөөдэг байна. Гадна, силоснэ башнинууд болон хахад башнинууд нүхэнүүд ба траншейнүүдтэ орходоо багтааса ехэтэй юм.

Малай үбэлжэхэ байрануудта дүтэ силос дарахада таарамжатай һайн байдаг. Юуб гэхэдэ, малай байрануудһаа холо силос дарахада зөөхэ хүдэлмэринь ехэ боложо, ажал хүндэрдэг. Силоснэ нүхэнүүд болон траншейнүүдые малтахадаа дороһоонь уһанай гарашахагүй газар шэлэжэ олохо хэрэгтэй. Силос дараха нүхэнүүд түхэреэлүүлэгдэжэ, диаметрээрээ 3 метрһээ бага бэшээр малтагдаха ёһотой. Гадна, силос ехээр дарахын тулада утаар гонзойлгожо малтаһан нүхэнүүд—траншейнүүд гэдэгые хэрэглэжэ болоно. Траншейнүүд хадаа гүнзэгыгөөрөө 3,5 метрһээ бага бэшээр, хүндэлөөшөө 3 метрээр, утаашаа хэды шэнээн силос дарагдаха байнаб, хэрэгтэй соогоо малтахада болохо.

Силос дараха нүхэнүүд болон траншейнүүдые малтахадаа хирпиисээр, шулуугаар, хабтагайнуудаар, үгышье һаа монсогор зандань һургаагуудаар хана хэхэ шухала. Манай республикын эрхэ байдалда силос дараха яаманууд болон траншейнүүдтэ шулуугаар, үгышье һаа, модоор хана хэхэдэ таарамжатай байдаг. Тиигээд хэмэл хана газар хоёройнь хоорондохи зай руу шабар зуураад, жэлэн һагад хэхэ хэрэгтэй. Нүхэнүүд болон траншейнүүдэй ханануудайнь хобхоржо унахагүйн тулада доошонь уйтаруулжа, һөөлжүүгээр малтаха хэрэгтэй. Нүхэнүүд болон траншейнүүд агаар орохогүйгөөр, мүн бороогой, һайрамай уһанай орохогүйгөөр баригдаха ёһотой. Уһанай оронгүй саашаа урдахынь тулада нүхэнүүд ба траншейнүүдые тойруулаад гүйхэн канава татаха шухала.

Һайн силос хадагалжа абахын тулада гансашье силоснэ һайн барилганууд, саг болзортонь сабшагдаһан ногоон хэрэгтэй бэшэ, мүн силос дарахадаа агротехникын заабаринуудые наринаар сахиха гээшэ тон шухала юм. Силостэ орохо гэжэ сабшагдаһан ногоон саг дары зөөгдэжэ асарагдаха ба шорой шабарта будагдажа, муухай болгогдохогүй ёһотой. Тиигээгүй һаа, дарагдаһан силосэй шанар муу байха байна. Силос болгохын тула сабшагдаһан үбһэн тэрэ үдэртөө хэршэгдээд, дарагдаха ёһотой. Силостэ орохо үбһэ ногоо хэршэлгэдэ соломо, силос хэршэдэг РСБ—1,0, БСС—6,0 гэжэ машинанууд хэрэглэгдэдэг.

Силос дараха хүдэлмэрие тэжээл бэлэдхэлэй бригада хэдэг. Тэдэнэр мори унаа болон хэрэгтэй бүхы зэр зэмсэгүүдээр хүсэд хангагдаһан байха зэргэтэй.

Силос дарахадаа ногооень хэршэһэнэйнгээ удаа нэгэ жэгдээр шэглэжэ байгаад дараха хэрэгтэй. Тиигээд доошоо һуухынь тулада нүхэнүүд ба траншейнүүд соо ногоо обойтор үндэрөөр хэээд, шэглэжэ дараха шухала. Силосээ дараад, саг дары хушаха шухала. Тэрэгүй һаа, дараһан силосэй ехэнхи хубинь гуташажа болодог. Гадна, агаар орохогүйгөөр хушаха шухала.

Силоснэ нүхэнүүд иимэ гуримтайгаар хушагдадаг: нүхэнүүд ба траншейнүүд соо обойтор хэээд, тэгшэлжэрхипэн ногоон дээгүүр хатахадаа гантахагүйнь тулада хэршэһэн соломо гү, али үбһэ холиһон шабар 10—12 сантиметр зузаантайгаар адхагдана. Үглөөдэрынь болоходо дарагдаһан ногоон доошоо һуугаад, шабар хушалтадань ган гараһан байдаг. Тэрэ гантаһан газарнуудыень шабараар дахин шабаад, 30—40 сантиметр зузаантайгаар шорой адхаһанайнгаа һүүлдэ дээгүүрнь соломоор хушаха хэрэгтэй.

Силос даралгын гурим эбдэгдээ һаа, шанар муутай силос хадагалагдажа, энэ ажалда гаргагдаһан бүхы хүдэлмэри миил хосорхо гэжэ силос даража байһан хүн бүхэн ойлгохо ёһотой. Силос даралгада хайша хэрэгээр хандадаг ябадалда эсэс табиха шухала.

Һайнаар дарагдаһан силос талханай квасай гү, али ямар нэгэн хоншуубтар үнэртэй, шара-ногоон, хүрин-хара үнгэтэй байдаг. Нүхэнүүд ба траншейнүүд соо 1—2 үдэрэй турша соо силос дарагдажа дүүргэгдэхэ ёһотой. Силос даралгын үедэ энэ хүдэлмэрие богонихон болзор соо хэжэ дүүргэхынь тулада тэжээл бэлэдхэлэй бригадые хүдэлмэришэдөөр нэмээхэ шухала.

Колхоз бүхэн ниитынгээ малые шэмэтэ тэжээлээр хүсэд хангахын тулада хэрэгтэй соонь силос дараха дүүрэн арга боломжотой. Нютагай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд, мүн машинно-тракторна станцинууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд колхозуудта эртын силос даралгые саг болзортонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэ бүхы анхаралаа хандуулха уялгатай.

А. Василенко,
БМАССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствын хүдөө ажахын пропагандын управлениин ахалагша зоотехник.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой адуунай племенной фермын гүүд зунай бэлшээри дээрэ ябана.
М. Минеевэй фото.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГ

Малшадай эрилтэ хангагданагүй

Мухаршэбэрэй аймагай Октябриин сомоной «Үнэн» колхозой малажалай фермэ ба гүүртэнүүд дээрэ улаан булангууд байгуулагдаагүй байһаар. Колхозниугудай эрилтые хангахын тула колхозой правлени 1952 ондо нэгэ улаан булан нээһэн юм. Зүгөөр хэдэн недели үнгэрөөд байхада тэрээнэй гэртэ айл ороһон байгаа. Теэд мүнөө хүрэтэр улаан булан бии гэжэ тоологдоод лэ, үнэндөө ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Мүн 1953 оной январь һарада хэды дахин хэлсэгдэһэн ба бэшэгдэһэнэй һүүлээр малажалай фермэ дээрэ арай гэжэ нэгэ улаан булан байгуулагдаа юм. Теэд март һара соо энэ улаан булан ондоо хонинной фермэ дээрэ абаашагдаһан юм. Тус улаан булан иишэ тиишээ зөөгдэһөөр, малшадай эрилтые ханганагүй.

Ж. Будаев.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Багшанарай заочно һуралсалда туһалха"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын майн 25-най номерто толилогдоһон юм. Тус статья соо Бичурын аймагай заочноор һурадаг багшанарта туһаламжа багаар үзүүлэгдэнэ, сессинүүдэй хоорондо заочноор һурагшадай дунда ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй, тэдэнэр хэрэгтэй номууд, программануудаар хангагданагүй гэжэ хэлэгдээ һэн.

Статья соо заагдаһан баримтанууд булта зүб байба. БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерствын зүгһөө заочноор һурадаг багшанарта хэрэгтэй туһаламжа үзүүлхэ, сессинүүдэй ба тэдээнэй хоорондохи үедэ заочно һуралсал һайнаар эмхидхэхэ, багшанарай заочно һуралсалда хэрэгтэй хиналта табиха талаар зохихо хэмжээ абтаа. Тус министерствын зүгһөө заочноор һурагшадые методическа заабаринуудаар, программануудаар, номуудаар хүсэд хангаха, тэдэнэртэ уншагдадаг лекцинүүдэй шанарые һайжаруулха, аймагуудта ба һургуулинуудта ябуулагдаха методическа хүдэлмэри һайжаруулхын тула хэмжээ абаха гэжэ Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ пединститут ба багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институтда заагдаһан байна. Энээн тухай манай редакцида БМАССР-эй Гэгээрэлэй министр нүхэр Баранников мэдээсэбэ.

* * *

„Кино, танцануудһаа бэшэ юумэ үгы"

Сэлэнгын аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигданхай, тэдэнэр ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулна, зарим колхозуудай клубууд ехэнхидээ хаалтатай байна гэжэ манай газетын майн 12-ой номерто дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар толилогдоһон бэшэг соо хэлэгдэһэн байгаа.

Манай редакцида КПСС-эй Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр Башиновай мэдээсэһэнэй ёһоор, бэшэг соо тэмдэглэгдэһэн баримтанууд булта тодорбо. Аймцентрын Культурын байшангай, Ново-Селенгинскэ ба Үбэр-Зөөхэйн сомонуудай клубуудай, библиотекэнүүдэй, уншалгын байшангуудай хүдэлмэрие һайжаруулха талаар зохихо хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаад, мүнөө бэелүүлэгдэжэ байна.

Модо урадхуулга дээрэ

Мүрысөөнэй ашаар...

Модо урадхуулгын Үдын конторын Дунда-Үдын участогай коллектив Үдэ голой бассейн дээрэ түрүү зэргэдэ ябажа байна.

Энэ жэлэй модо урадхуулгын навигациин үедэ тус участогай эмхитэй коллектив Үдын эрьедэ хэбтэһэн модые амжалтатайгаар уһанда табина. Участогай начальник нүхэр Цырендоржиев, техорук нүхэр Заводской гэгшэдэй хүдэлмэришэдэй ажалые һайнаар эмхидхэжэ шадаһан дээрэһээнь июниин 15-най байдалаар 200 шахуу мянган кубометр модон уһанда табигдаа. Хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар гансахан май һара соо энэ участогайхид 78 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэ арьбалаа.

Эндэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан нүхэр М. С. Сорокиной хүтэлбэрилдэг 6-лахи дистанци бүхы показательнуудаараа түрүүлнэ.

Модо урадхуулга дээрэ нүхэд Агеевэй, Шустовай бригаданууд ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлжэ, үдэр бүриингөө даалгабарие 240-һөө 320 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Участогай хүтэлбэрилэгшэд, партийна болон профсоюзна организацинууд мүрысөөнэй дүнгүүдые арбан хоног бүри согсолон гаргажа, бүхы хүдэлмэришэдтөө соносхоно. Хүдэлмэришэдэй суглаанууд ходо татагдажа, тэндэ хүдэлмэриин ябаса түргэдхэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг байна.

Дунда-Үдын участогай түрүү коллектив энэ жэлэй эхилхэһээ хойшо модо урадхуулгын Үдын конторын дирекции ба профсоюзна комитедэй дамжуулгын Улаан туг барижа байна.

К. Скворцов.

Графигтаа оробо

Модо урадхуулгын Дээдэ-Үдын участогай коллектив (начальнигынь нүхэр Морозов) һүүлэй үдэрнүүдтэ дистанцинуудай ба бригадануудай хүдэлмэрие һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар графигтаа орожо байна. Модо урадхуулгын һүүлынь графигай ёһоор июниин 15-да Кульск тосхондо хүрэжэ ерэбэ.

Энэ участогай бригаданууд эршэтэйгээр ажаллажа, ехэ амжалта туйлана. Жэшээлхэдэ, нүхэр Колмогоровой бригада модо уһанда табиха даалгабаряа үдэр бүри 180 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ.

Модо урадхуулга дээрэ хүдэлмэрилдэг нүхэд Байбородинай ба Сансьевай бригаданууд нэгэшье модо гээнгүйгөөр, үдэр бүриингөө нормые 180—200 процент дүүргэнэ.

Дээдэ-Үдын участогай коллектив бүхы дээрээ модо урадхуулгые болзорһоонь 5 үдэр түрүүн дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

В. Титенко.

Арадай демократиин оронуудта

СТАЛИН ГОРОД

Бучеджскэ ба Фагарашска хадануудай оройнууд аяар дээшээ үлын дынхэй. Хойшоо, Румыниин индустриальна центр тээшэ—Сталин город ба Сталинска область тээшэ ороһон харгы эндэһээ эхилнэ. Карпат шадарай тэгшэ газарые ха зүһэн урдаһан Олт, Тырнова гэхэ мүрэнүүд өөһэдынгөө замда һүн тунгалаг уһатай олон тоото горхонуудые абан урдана.

Эгээ эндэ, ороной энэ районда промышленна олон городууд — Сталин, Сибиу, Медиаш, Предял, ...ная, Фагараш, Сигишоара, Тырговень, Кодля городууд оршоно... Эдэнэр туд бүридөө эртэ урда сагай түүхэтэй, өөрын онсо илгаатай, ...схэлэн һайхан газарнуудтай юм. Эдэ индустриальна центрнүүдые Румыниин бусад районуудтай холбоһон булад магистральнуудаар поезднууд үдэр һүнигүй гүйлдэнэ. Эдэнэр Сталин городой ба Сталинска областиин фабриканууд болон заводуудта үйлэдбэрилэгдэһэн элдэб зүйлнүүдые—тракторнууд, станогууд, электротүхеэрэлгэ, химикатуд болон будуудые хэрэгтэй газар руунь абаашана.

Сталин город. Румынска арад ...уехэ вождиин дала наһа гүйсэһэн үдэр эртэ урданай Брашовые гэжэ нэрлээ һэн. Тиихэдэ болоод олон мянган хүнэй хабаадалгатай баярай митинг дээрэ городой ба областиин ажалшад городоо ...ы дэлхэйн ажалшадай мүнхэ вождиин нэрэдэ харюусама болгобди гэжэ тангариглаһан байна.

Бидэнэр городтохи түүхын музейдэ орообди. Тус музей хуушанай замариин ехэ байшан соо байрлаһанхай. Эндэхи бүхы юумэнүүд: хуушанай буу болон бусад зүйлнүүд, документнүүд, тэрэ тоодо Мария-Тереза, Сигизмунд гэгшэдэй гараа табинхай зузаан реестрнүүд үни удаан болоһоной тэмдэг оронхой. Документнүүдэй нэгэн соо иигэжэ бэшээтэй: «Австро-Венгриин императрица Мария-Тереза би болбол хэтэ мүнхэдөө эдлэхынь тула дворянин Фулкунда эдлүүрие таба мянган богоолнуудтайгаар үгэнэб...» Граф Фулкунда австро-венгерскэ императрицын үгэһэн тэрэ эдлүүридэ хэрэглэгдэжэ байһан зоболгын зэбсэгүүд дурсагдаһан документдэ ойро табигданхай. Тэдээнэй дэргэдэ асанууд, һүхэнүүд, саазалалгын һүхэнүүд табяатай. Эдэ зэбсэгүүдые эрхэ сүлөөгэй түлөө румынска гайхамшагта тэмсэлнэ Георге Дожа гэгшын толгойлһон крепостной таряашадай мэдээжэ восстанида хабаадагшад барижа тэмсэһэн байгаа. Энэ гайхамшагта тэмсэлнэ тухайда румынска арад үльгэр домогууд болон дуунуудые зохёоһон байна.

Үни удаан байһандаа онгоһон олон тоото документнүүд музейдэ орогшодые капитализмын хүгжэлтын түүхэтэй, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түүхэтэй танилсуулна. Городой хүдэлмэришэн анги революционно дайшалхы гайхамшагта тэмсэл хэһэн түүхэтэй. Эндэ, городой Прундул гэжэ талмай дээрэ 1903 оной майн 1-дэ городой үйлсэнүүдээр улаан туг намилзуулан ябаһан үргэн олон хүдэлмэришэдэй демонстраци болоо һэн. Энэ талмай демонстрацида хабаадагшадай шуһаар будагдаһан байгаа, гэбэшье, Брашовай пролетаринар арадай тэмсэлэй улаан тугые бүхөөр бариад, дээрэ үргэн ябахабди гэжэ тиихэдэ тангариглаһан юм.

Тымп гэжэ хадын бооридохи түрмын камеранудай нэгэнэй үүдэндэ «Минии үлэсхэлэн соносхоһонһоо хойшо табан хоног үнгэрбэ. Энээнэйнгээ юун боложо дүүрэхыень мэдэнэгүйб, гэбэшье арадай зол жаргалай үдэр ойротоол»... гэжэ түрмэдэ һуугаашадай нэгэниинь 1903 оной май соо бэшэһэн байна. Энэ үдэрынь 1944 оной августын 23-да ерээ, Советскэ Армиин геройческа сэрэгүүд гитлеровскэ нохосуудые нуга дараад, түргэн шанга сохилтоор фашистска дарлалтаһаа Румыниие сүлөөлөө һэн...

Табан жэлэй урда тээ Румыниин Хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитет ба Министрнүүдэй Совет Сталин городто тракторна томо завод байгуулжа, ороной хүдөө ажахын техническэ база байгуулха гэһэн тогтоол гаргаа бэлэй.

Румынска хүдэлмэришэд Советскэ Союзай ахадүүгэй туһаламжатайгаар тиимэ завод баряа. Энээндэл адли завод буржуазно-помещигүүдэй Румынида байгаашьегүй, байжа шадахашье аргагүй байгаа. Залуу предприятиин гаргаһан түрүүшын тракторай корпус дээрэ «Сталин» гэжэ хэншьеб мелээр оролдосотойгоор бэшэжэрхиһэн байба. Тракторай цехһээ гаража, заводой үргэн хашаа худар орохоһонь, тэндэ митингдэ сугларaад байһан хэдэн мянгаад хүдэлмэришэд ба албахаагшад «Сталин», «СССР» гэһэн үгэнүүдые хэдэн минутын турша соо нэгэн дуугаар дабтаһан байна.

Эсэгэ ороной маркын арбан хоёр мянга гаран трактор шэнэ Румыниин полинууд дээрэ хүдэлмэрилнэ. 2 жэл хахадһаа үлүүхэн сагай үнгэрөөд байхада Румынска Арадай Республикын тракторна парк үшөө хоёрһоо үлүү дахин ехэ болохо юм.

Сталин городой предприятинуудай хүдэлмэришэд советскэ хани нүхэдэй дүй дүршэлые эсэшэгүйгөөр халан абажа, тон орёо машинанууд болон элдэб түхеэрэлгэ үйлэдбэрилгые богонихон болзор соо шудалаа. Сталин городой ба тэрэнэй хүршэ Сибиу гэжэ промышленна центрын заводууд арадай ажахыда тракторнуудые, подшипнигуудые, ээрэлгын машинануудые, фрезернэ, харуулдалгын ба токарна станогуудые, вагонуудые, электропромышленна ба электротехническэ түхеэрэлгэ мүнөө үгэнэ. Арадай засагай байгуулагдахын урда тээ Румыни болбол эдэ бүгэдые капиталистическэ баруун гүрэнүүдһээ айхабтар үнэтэйгөөр абажа асардаг байгаа.

Румынска арад Сталин городые социалистическэ индустриин город, социализмын гуламта гэжэ омогорхолтойгоор нэрлэнэ.

Румынска Арадай Республикын бусад бүхы городууд болон тосхонуудайхидал адли Сталин городтошье экономическа үндэһэн хубилалтануудай хажуугаар культурна революци болоно. Арадай засагай жэлнүүдэй турша дотор эндэ гүрэнэй театр, гүрэнэй симфоническа оркестр, зуу гаран клубууд ба улаан булангууд. Культурын зургаан байшан, гурбан институт, хорин хоёр техникум, уранһайханай хэлэн дээрэ ба Румынидахи бага национальностьнуудай хэлэнүүд дээрэ ябуулдаг арбаад дунда ба гүйсэд бэшэ дунда һургуулинууд байгуулагдаа.

Сталинска областиин ажалша таряашадай ажабайдалда ехэ хубилалтанууд болоо. Бидэнэр Турнишор гэжэ тосхондо ошообди. Энэ тосхоной газарые ба газар эдлэгшэдые урда сагта Мария-Тереза «хэтэ мүнхэдөө эдлэхыень» граф Фулкунда үгэһэн байгаа. Энэ тосхоной таряашад бүри һаяхан болотор үзэг бэшэг мэдэхэгүй байгаа. Тэдэнэй диилэнхи олонхинь тохомойшье шэнээн газаргүй байгаа.

Брашовска областиин, тиимэ болохолоороо бүхы Румыниин таряашадай гражданска ямар «эрхэтэй» байһан тухайда Турнишорска хүдөөгэй арадай соведэй түрүүлэгшэ Александру Гика бидэндэ хөөрэжэ үгөө:

—Граф Фулкунай династиһаа угтай нэгэ щал тэнэг, юушье мэдэхэгүй хүн манай тосхондо ажаһууһан юм. Тэрэ хадаа тэрээнэй нохойтой уулзахадаа «һургааг шэнги гадагар сэхэ болоод», тэрэ нохойдо хандажа, «Бэе лагшантай ямар бэ, та дээдэ түрэлтэн!» гээд асуугты гэжэ таряашадые ташуураар, шидамаар сохижо байжа, элдэбынхеэр занажа байжа, «һургадаг» байгаа. Тиихэдэнь нохойнь ууртайгаар хусадаг, помещик ханажа, эльгэ хатадаг байгаа.

Мүнөө Сталинска область дотор ная гаран коллективнэ ажахы бии. Советскэ колхозуудай дүй дүршэлые хэрэглэһэнэй ашаар тэдэ ажахынуудай гэшүүд үнгэрэгшэ жэлдэ үмсын ажахытанай өөһэдынгөө полинууд дээрэһээ хуряаһанда орходоо ороохото таряа нэгэ хахад дахин ехые хуряаһан байна. Газар эдлүүрилгые механизацилгын хэмжээ таһалгаряагүйгөөр дээшэлнэ. Мүнөө жэлдэ полевой ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдэй хахадһаа ехыень МТС-үүдэй машинанууд болон тракторнуудаар хэхэ гэжэ хараалагдана. Сталинска областиин тосхонуудта уранһайханай самодеятельностиин мянга дүрбэн зуу гаран коллективүүд, Культурын табан зуун байшан, наян табан уншалгын гэр, жара найман киноустановко хүдэлмэрилнэ. Таряашадай олонхинь үзэг бэшэг шудалалгын һургуулинуудые дүүргээ, олон мянган таряашад ба малшад агротехническэ, зоотехническэ кружогуудта һурана.

—Манай городой мүнөөнэйнь байдал гоё һайхан, ерээдүйдэ бүри һайхан болохол,—гэжэ тракторна заводой главна инженер, Румыниин Агуухэ Национальна Суглаанай депутат Василе Дику хэлээд, Сталин городые шэнэдхэлгын арбан табан жэлэй түсэбэй проектые харуулна. —Манай город танигдашагүй болохо. Үргэн бульварнууд тэрээнние гоёохо, главна үйлсэнүүдээрнь троллейбусна лини табигдажа, хүдэлмэришэдэй кварталнуудые городой центртэй холбохо байна. Университетскэ городок түйлай ехэ территори эзэлхэ юм. Хүсэ ехэтэй гидроэлектроцентраль шэнэ фабрика, заводуудые, байгаалиин газ абадаг газарые ба городой болон областиин промышленна бусад объектнүүдые электрын хүсөөр хангаха байна.

***

Бидэнэр Сталин городһоо үдэшэ орой мордообди. Тракторна, машина бүтээлгын заводуудай ба бусад олон предприятинуудай корпусуудай сонхонууд электрическэ олон зуугаад мянган лампануудаар яларжа, зол жаргалтай хүн зон үйлсэнүүдээр дүүрэн ябаад һэн... «Траяска векий притения ромыно-совиетика!» —«Румыно-советско хэтэ мүнхын хани барисаан мандаха болтогой!» гэһэн транспарантын үгэнүүд аяар дээрэ, һүниин тэнгэридэ толорон яларжа байгаа һэн.

М. ТРОФИМОВ.
Сталин город. Румыни.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сесси

БУДАПЕШТ, июниин 16. (ТАСС). Үсэгэлдэр Будапештдэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сесси нээгдэбэ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюрогой гэшүүн Эммануэль д'Астье де ла Вижери сесси дээрэ эхилэлгын үгэ хэлэбэ. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй түрүүлэгшэ Жолио-Кюри үбшэлһэн ушарһаа Будапешт ерэжэ, сессидэ хабаадажа шадаагүй гэжэ тэрэ мэдээсэбэ. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй орлогшо-түрүүлэгшэ Пьетро Ненни итальянска парламентда боложо байгаа һунгалтатай дашарамдуулан тэрэшэлэн ерэжэ шадаагүй.

Италида болоһон һунгалтын дүнгүүд хадаа уласхоорондын шахардуу байдалые шэнээр һуларуулгада туһалха юм гэжэ д'Астье де ла Вижери тэмдэглэбэ.

Мүнөөнэй уласхоорондын байдалые шэнжэлхэ зуураа, оратор хадаа хэлсээнэй шухала байһые, тэрэниие хэхэ аргатай байһые ойлгоһон бүхы бүлэгүүдые, бүхы хүнүүдые эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ хабаадуулхын тула шэнэ арга олохо шухала байна гэжэ хэлэбэ. Хэлсээндэ эсэргүүсэгшэ хүсэнүүд үшөө бии юм. Зарим асуудалнуудаар хизаарлагданги хэлсээнүүд эсэргүүсэлтые багадхаха ба уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха зам нээхэ ябадалда туһалха байна. Агуу ехэ гүрэнүүдэй хоорондо хэлсээ хэхэ гээшэ манай гол зорилго болоно.

Эб найрамдалай хүсэнүүдэй түйлаһан илалта тиимэ ехэ бата бэшэ байна гэжэ д'Астье де ла Вижери түгэсхэлдөө тэмдэглэбэ. Уласхоорондын шахардуу байдалай һуларһан тэмдэгүүд үшөөл бага байна. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй мүнөөнэй сессиин зорилгонь юуб гэхэдэ, эб найрамдалда duратай хүсэнүүдэй энэ илалтые батадхаха ба тэдэнэй шэнэ илалтануудые хангахын тула бүхы юумэ хэхэ хэрэгтэй. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сесси хадаа уласхоорондын түгшүүритэй байдал һуларуулгые түргэдхэжэ шадаха бүхы арга хэрэгсэлнүүдые дэмжэхэ байна. Энээнэй тулада олон миллион шэнэ хүнүүдые эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ хабаадуулха шухала.

Тэрэнэй һүүлээр Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн Го Мо-жо Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай асуудалнуудта, дальневосточно проблемые эбэй ёһоор шиидхэлгэдэ зорюулагдаһан үгэ хэлэбэ.

Мүнөө байгаа уласхоорондын ямаршье зүрилдөөнүүд хадаа эбэй хэлсээ ба хоорондоо консультаци хэлгээр шиидхэгдэжэ болохо юм, шиидхэгдэхэ ёһотой юм гэжэ Го Мо-жо хэлэбэ. Бүхы дэлхэйн олон миллион эрэшүүл ба эхэнэрнүүд энэ жиирэй һанал бодолые һайшаана.

Дальна Востогто эб найрамдал ба аюулгүй байдалые хангахын тула бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархаха ябадалда эсэргүүсэхэ хэрэгтэй гэжэ Го Мо-жо хэлэбэ. Тэндэ оронуудай бэеэ даанхай байдалые ба суверенитедые хүндэлхэ ёһотой байна. Экономическа ба культурна таарамжатай харилсаа дахин байгуулха, худалдаа наймаанай андалдан абалсалгые хүгжөөхэ, тиин арадуудай ажабайдалые һайжаруулха зохистой условинуудые байгуулха шухала юм.

Шиидхэгдээгүй проблемэнүүдэй нэгые ушар бүхэндэ шиидхэхэ зорилготойгоор агуу ехэ гүрэнүүдэй хоорондо хэлсээ хэхэ аргаар лэ уласхоорондын түгшүүрилые удаа дараалан һуларуулжа, дайнай аюулые зайлуулжа лаб болохо байна.

Тэрэнэй һүүлээр Эльфес (Германи), генерал Кавалканти (Бразили), Рене Бовар (Швейцари), Саламеа (Колумби) гэгшэд үгэ хэлэбэ.

* * *

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй июниин 16-най үглөөнэй заседани дээрэ д'Арбусье түрүүлэгшээр байба. Тэрэ хадаа эб найрамдалые хамгаалха канадска конгрессэй түрүүлэгшэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн д-р Джеймс Эндикоттдо үгэ үгэбэ.

Канадада Эб найрамдалай тала баригшадай түлөөлэгшэдэй хүдэлөөнэй зорилгонууд тухай тогтон хэлэхэ зуураа, Эндикотт хадаа энэ хүдэлөөн нэн түрүүн агуу ехэ табан гүрэнүүдэй хоорондоо хэлсээ хэхые, мүн бэе бэедээ эсэргүү дайлалдахагүйбди гэжэ үнэн сэхээр зарлахые эрмэлзэнэ гэжэ мэдүүлбэ.

Колониальна хэдэн олон оронуудта хэгдэжэ байһан дайнуудай шалтагаанаар эб найрамдалда тохёолдожо байгаа аюулые Эндикотт зааба. Эдэ дайнууд «коммунистическэ заговорай» дүн байһан хэбэртэйгээр харуулхые баруунай пропаганда оролдоно. Бодото дээрээ эдэ дайнууд хадаа үгырэн хооһоролгодо ба колониальна ёһо журамые бии болгоһон бүхы юумэдэ эсэргүүсэжэ дулдыданги арадуудай хэһэн восстанинууд болоно.

Тэрэнэй һүүлээр үгэ хэлэһэн Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн чехословацка хүдэлмэришэ-металлург Боучек хадаа эб найрамдалда чехословацка арадай ехээр эрмэлзэдэг байһые сессидэ хабаадагшадта харуулба.

Түгэсхэлдөө Боучек эб найрамдалай тала баригшадай чехословацка хүдэлөөнэй дурадхалнуудые хэлэбэ. Эдэ дурадхалнууд соо иимэ пунктнууд бии гэбэл: 1) германска бүхы территори дээрэ Потсдамска хэлсээнэй принципүүдые бүрин сахиха. 2) Германитай эбэй договор баталха тухай хэлсээ һэргээхэ. 3) Добтолгото агрессивнэ шэнжэтэй «юрэнхи договорые», мүн «европейскэ хамгаалгын нэгэдэл» тухай договорые үнэнтэбэшэ гэжэ соносхохо.

Тэрэнэй һүүлээр Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй бюрогой гэшүүн Риккардо Ломбарди (Итали) үгэ абажа, капиталистическэ оронуудтахи экономическа байдалай перспективэнүүд тухай, уласхоорондын байдалай түгшүүрилые һуларуулан уласхоорондын худалдаа наймаа үргэдхэхэ арга боломжо тухай асуудалда үгэеэ зорюулба.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй уряалаар Баруун Германиһаа ерэһэн пастор Мартин Нимеллер үгэ хэлэбэ. Үгынгөө түгэсхэлдэ тэрэ хадаа эб найрамдал тогтоохын ба сахихын түлөө зэргэлээд амгалан ажаһуухын түлөө тэмсэхэ гэжэ бүхы христианинуудые уряалба.

Үглөөнэй заседани дээрэ пастор Рагнар Фарбекк (Норвеги), Англиин түлөөлэгшэ Джеймс Фиггинс, бирманска делегат Такин Чит Маунг, Эрнст Фишер (Австри), Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын олониитын түлөөлэгшэ Хан Сер Я, сенатор Маррру (Австрали), Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн Айвор Монтегю (Англи), Карлос Леон (Венесуэла) ба Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн Петрос Коккалис (Греци) үгэ хэлэбэ.

Үбгэ һамган Розенбергтэнэй хэрэг

НЬЮ-ЙОРК, июниин 16. (ТАСС). «Атомна шпионаж» хэһэн хэбэртэйгээр гэмнэгдэһэн Джулиус Розенберг ба тэрэнэй һамган Этель Розенберг гэгшэд июниин 18-да Синг-Синг гэжэ нью-йоркско түрмэдэ электрическэ стул дээрэ саазалан алагдаха юм гэжэ американска хэблэл мэдээсэнэ. Үбгэ һамган Розенбергтэниие саазалан алаха приговор 1951 оной мартда гаргагдаһан байгаа. США-гэй Верховно сүүд энэ хэрэгые дахин хараха ба приговорые болюулха тухай бүхы зүүршалгануудые буруушааба.

* * *

США-да ба бүхы дэлхэй дээрэ прогрессивнэ олониитэ хадаа сэрэгэй аашаһаа боложо хохидоһон хүнүүд гээшэ гэжэ Джулиус ба Этель Розенбергтэниие сэгнэнэ. Тэдэнэй гэмтэй байһаниие батала харуулһан ямар нэгэн баримта Розенбергтэнэй хэрэг тушаа сүүд дээрэ табигдаагүй. Тэдээндэ гаргагдаһан приговор США-да хүнүүдые зэбүүрхүүлбэ. Хоёр жэл үлүүтэй сагай турша дотор политическэ ба шажанай олон организацинууд, хүн зоной түлөөлэгшэд приговорые дахин хаража үзэхэ, Розенбергтэндэ эрхыень үгэхэ ба тэдээниие үршөөхэ гэһэн эрилтэ табина. Европын ба Азиин оронуудай элдэб организацинууд, уласхоорондын олон организацинууд хадаа американска реакциһаа боложо хохидоһон эдэ хүнүүдые хамгаалжа, буруу приговортэ эсэргүү тэрэшэлэн тэмсэбэ.

Приговортэ эсэргүү олон протестнүүд ба гэмгүйгөөр сүүдлэгдэһэн эдэ хүнүүдые үршөөхэ тухай зүүршалганууд Розенбергтэниие саазалан алаха сагай дүтэлөөд байһан мүнөө үедэ США-гэй президентын нэрэ дээрэ эльгээгдэнэ.

Розенбергтэниие үршөөхэ эрилтэ табижа, һүүлэй үдэрнүүдтэ олон мянган демонстрантнууд Вашингтондо Сагаан Байшангые (президентын байдаг газар) бүһэлнэ. Юнайтед Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэ хадаа Сагаан Байшангые хэзээ нэгэн сагта бүһэлһэн эгээн ехэ демонстраци байгаа.

Лондонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, июниин 14-дэ хэдэн мянган хүн демонстраци хэжэ, Розенбергтэниие саазалан алаха приговортэ эсэргүү протест мэдүүлэн, американска посольстводо ошобо.

Эхэнэрнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресс президент Эйзенхауэртэ бэшэг эльгээбэ

КОПЕНГАГЕН, июниин 16. (ТАСС). Үбгэ һамган Розенбергтэниие саазалан алахаар бэлэдхэжэ байһан ябадалда эсэргүү протест мэдүүлжэ США-гэй засагаархидта элдэб оронуудай олониитын түлөөлэгшэд хилын саанаһаа абтана. Энээнтэй дашарамдуулан, Копенгагенда һая болоһон эхэнэрнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгресс США-гэй президент Эйзенхауэртэ бэшэг эльгээбэ. Бэшэг соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Копенгагенда суглаа хэһэн эхэнэрнүүдэй Бүхэдэлхэйн конгрессэй делегадууд бидэнэр 70 оронуудай түлөөлһэн олон зуугаад миллион эхэнэрнүүдэй ба эхэнүүдэй үмэнэһөө доро дурсагдаһан үйлдэ анхарал хандуулнабди: үбгэ һамган Розенбергтэндэ гаргагдаһан приговор гуманизмын принципүүдтэ эсэргүүшэнэ. Хүндэ ами наһа үгэгшэ эхэнэрнүүд саада арадуудай хоорондо хани барисаата холбоо ба эб найрамдал тогтоохо хэрэгтэ үгаа ехэ хүсэн болоно. Манай үедэ, цивилизациин ба прогрессэй үедэ хоёр үхибүүдэй түрэлхидэй гэм зэмын тодорхойлогдоогүй байхада, зэрлиг муухайгаар саазалан алагдахаар тэдэнэй сүүдлэгдэхэ, ямаршье гэмгүй эдэ үхибүүдэй эрээдүйе гутааха ябадал тохёолдуулха эхэнэрнүүд шадахагүй.

Бүхы дэлхэйн олон зуугаад миллион эхэнэрнүүд хадаа үбгэ һамган Розенбергтэниие саазалан алаха приговор болюулхые гэжэ баһаар найдаһан байна.

Г-н президент! Танай зүг руу бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы оронуудай эхэнүүдэй хаража байһые мэдэхэгүй байха аргагүй байнат. Энэ үедэ һанал бодолоо ямар байһые харуулха арга Танда үгтэнэ. Хүн түрэлтэнэй иимэ ехэ хубиин үмэнэһөө Танда бидэнэй хандаһан энэ бэшэгтэ харюу үгэнгүй байжа шадахагүй байнат.

Үбгэ һамган Розенбэргтэнэй хэрэг тушаа США-гэй верховно сүүдэй гэшүүн Дугласай шиидхэбэри

НЬЮ-ЙОРК, июниин 17. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын вашингтонско корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, верховно сүүдэй гэшүүн Дуглас хадаа үбгэ һамган Розенбергтэниие саазалан алаха ябадалые тодорхой бэшэ болзороор хойшолуулха тухай шиидхэбэри гаргаба. Сүүдэй энэ хэрэгтэ хэрэглэгдэхээнь аргадаһан хуулиин үндэһөөр тус приговорые бэелүүлхэ гаргаһан ушарһаа иимэ шиидхэбэри абтаа гэжэ Дуглас мэдүүлбэ. Тус хуулиие хэрэглэхэ зүб байһан тухай асуудалые доодо шатын сүүдэй шиидхэхэ саг хүрэтэр, тус приговорые бэелүүлхэ хойшолуулагдаха байна гэжэ Дуглас хэлэбэ.

Польско правительство үбгэ һамган Розенбергтэндэ ажаһууха газар үгэхые зүбшөөбэ

ВАРШАВА, июниин 17. (ТАСС). Польшын Улаан Хэрээһэнэй главна управлени хадаа Америкын Холбоото Штадуудта саазалан алагдахаар сүүдлэгдэһэн үбгэ һамган Джулиус ба Этель Розенбергтэдэ ажаһууха эрхые Польско Арадай Республикын конституциин 75-дахи статьяда зохилдуулан үгэхэ тухай гүйлтатайгаар Польско Арадай Республикын правительстводо хандаба гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Гуманизмын һанал бодолые баримталан, Польско Арадай Республикын Правительство польско Улаан Хэрээһэнэй гүйлтые хангаха гэжэ шиидэбэ, Холбоото Штадуудай территориие орхижо ябаха арга боломжо үбгэ һамган Розенбергтэндэ үгэхэ тухай шиидхэбэриие США-гэй правительствын абаһан ушарта Польшын территори дээрэ үбгэ һамган Розенбергтэн ажаһууха газар үгэхые зүбшөөбэ.

Польско правительствын энэ шиидхэбэриие бэелүүлхын тула гадаадын хэрэгүүдэй министр С. Скшешевский Польшодохи Холбоото Штадуудай посол г-н Джезеф Флэкэтэ энэ оной июниин 15-да тусхай нюто барюулба.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июниин 16. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэрэй турша дотор бүхы фронтнууд дээрэ артиллерийскэ байлдаанууд боложо үргэлжэлөө гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 6 самолёт унагаажа, 2 самолёдыень гэмтээбэ.

ПХЕНЬЯН, июниин 17. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэрэй турша дотор фронтнууд дээрэ ямаршье хубилалтанууд болоогүй гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 5 самолёт унагаагаа, 3 самолёдыень гэмтээгээ.

Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүд тушаа

ПЕКИН, июниин 16. (ТАСС). Корейдэ даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүдтэ хабаадагша корейско-хитадай делегаци мүнөөдэр коммюнике толилоо гэжэ Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо дамжуулна. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

Июниин 16-да хоёр талын штабной офицернууд өөһэдынгөө хаагдамал заседанинуудые хэжэ үргэлжэлөө.

Хоёр талын холбоо баригша офицернүүд үдын һүүлээр тэрэшэлэн уулзаба.

Июниин 17-до делегацинуудай пленарна заседани хэхэ гэжэ хараалагдаа.

ПЕКИН, июниин 17. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо иигэжэ мэдээсэнэ:

Даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүдтэ хабаадагша корейско-хитадай делегаци мүнөөдэр иимэ коммюнике толилоо:

Июниин 17-до хоёр талын делегацинууд хаагдамал заседани хэбэ. Штабной офицернүүдэй хоёр бүлэг ба хоёр талын холбоо баригша офицернүүд заседаниин һүүлээр хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ.

НЬЮ-ЙОРК, июниин 17. (ТАСС). Абтаһан мэдээнүүдэй ёһоор, даб дээрэхи эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүдтэ хабаадагша Нэгэдэмэл Нацануудай ба корейско-хитадай талын түлөөлэгшэд хадаа даб дээрэхи эблэрэлгэ хэһэнэй һүүлээр, Корейдэ арминуудые хубаан таһалха лини тухай асуудалаар хэлсээ түйлаба гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын вашингтонско корреспондент мэдээсэнэ.

Итальянска социал-демократическа партиин бутаран уналга

РИМ, июниин 16. (ТАСС). Итальянска социал-демократическа партиин бутаран уналга бүхы орон дотор шангадажа байна гэжэ «Аванти» газетэ мэдээсэнэ. Тус партиин хүтэлбэрилэгшэд итальянска социализмын дайшалхы заншалнуудһаа сухарина гэжэ этигээд, мүн коммунистическэ партитай хамтадаа тэмсэхэ гэшэ ажалшадай интересүүдые хамгаалха, бүри дээдэ зэргын зорилгонуудые түйлахаар урагшаа саг үргэлжэ ябаха эгээн һайн зэбсэг гэжэ этигээд, энэ партиин гэшүүд тэрэнэйэ гарана.

Социал-демократическа партиин гэшүүд байһан олон арбаад хүнүүд социалистическэ партида орохо тухай мэдүүлгэ үдэр бүри барина.

Американо-бразильска харилсаанууд

МОНТЕВИДЕО, июниин 13. (ТАСС). Бразильска хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Холбоото Штадуудай правительство Трумэнэй программын 4-дэхи пункт гэдэгые (тайлбарилан хэлэхэдэ, хүгжэл багатай оронуудта «туһаламжа» үзүүлгэ — Ред.) бэелүүлхэ талаар американо-бразильска холимол комиссиие энэ оной июниин 1-нэй урда тэр тараахые шиидхэһэн тухайгаа Бразилиин правительстводо мэдээсэбэ. Американска правительствын нэгэн талын энэ шиидхэбэри хадаа бразильска правительствые ба американска талын үзэлтэй хүнүүдые айлгаба. США-тай батагадаһан сэрэгэй хэлсээ һайшааһан ба бусад буултануудые хэһэнэй түлөө урьһаламжа үгэхэ гэжэ ама алдаһан американска монополинууд бидэниие мэхэлээ гэжэ тэдэнэр тоолоно.

БАУНТЫН ТАЙГАДА. М. Минеевэй фото-этюд.

Ехэ бороон оробо

Июниин 16-най, 17-ной үдэрнүүдтэ республикын урда ба центральна аймагуудаар, мүн Прибайкальска аймагта ехэ бороон оробо. Бичура, Сэлэнгэ, Улан-Удэ, Сосново-Озерскдо аадар ороһон байна. Торило—37 миллиметр, Кабанскда—36, Цакирта—18, Сэлэнгэдэ—15,4 ба Улан-Удэдэ—15,3 миллиметр шииг нойто ороо. Июниин 17—18-най һүни Баргажанда ба Сосново-Озёрскдо—12 миллиметр, Цакир ба Кяхтада—8 миллиметр бороон ороһон байна.

Мүн тэрэшэлэн Бичура, Мухаршэбэр, Нижне-Ангарск, Хори ба Түнхэнэй аймагуудта 2-һоо 6 миллиметр хүрэтэр шииг нойто ороо.

М. Веселов.

Футболоор мүрысөөн

Хүдөөгэй футболистнуудай дунда республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Бичура тосхоной стадион дээрэ болобо. Эндэ Тарбагатайн ба Бичурын аймагай футбольно ба волейбольно командануд уулзаһан байна.

Футболоор наадагшадай хоорондо шанга тулалдаан болоо. Эсэстээ бичурынхид 2:0 тоотойгоор илалта түйлаа. Мүн волейболоор энэ аймагайхид шүүһэн байна.

Д. Болхоев.

ХРОНИКО

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр Вальков Василий Алексеевичые Югославиин Федеративна Арадай Республикада СССР-һээ байха Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посолоор томилбо.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

1948 оной 2 ПРОЦЕНТНЭ УРЬҺАЛАМЖА

1953 оной июниин 7-до Чкалов городто болоһон шүүбэринүүдэй 11-дэхи тиражай

СПРАВОЧНА ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы разрядуудта серинүүд ба облигацинуудай удаадахи номернуудта шүүбэринүүд буугаа гэбэл:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн түхэригөөр	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн түхэригөөр	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн түхэригөөр	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн түхэригөөр
001011	1—50	400	013225	1—50	400	025654	1—50	400	038122	1—50	400
001138	25*)	10 000	013239	1—50	400	025847	15*)	5 000	038349	1—50	400
001184	1—50	400	013372	1—50	400	025990	1—50	1 000	038499	35*)	10 000
001301	1—50	400	013734	1—50	400	025999	1—50	400	038508	1—50	400
001376	1—50	400	013815	33*)	5 000	026462	1—50	400	039158	1—50	400
001443	32*)	5 000	014416	32*)	5 000	026592	1—50	400	040083	1—50	1 000
001864	1—50	400	015157	1—50	400	026668	1—50	400	040340	1—50	400
002050	1—50	400	015199	05*)	5 000	026802	1—50	400	040376	1—50	400
002293	05*)	25 000	015397	1—50	400	026804	1—50	400	040408	05*)	5 000
003131	1—50	1 000	015489	32*)	5 000	027088	1—50	400	040715	16*)	10 000
003223	49*)	50 000	015535	1—50	400	027235	1—50	400	041014	45*)	10 000
003674	1—50	400	015805	1—50	400	027370	1—50	400	041082	1—50	400
003701	1—50	400	016000	22*)	5 000	027468	1—50	400	041101	1—50	400
003757	1—50	400	016250	1—50	400	027883	1—50	400	041422	20*)	10 000
003884	1—50	400	016499	1—50	400	028129	46*)	5 000	041497	44*)	5 000
003960	1—50	400	016828	1—50	400	028163	12*)	5 000	041766	1—50	400
004539	1—50	400	017284	1—50	400	028187	38*)	5 000	042300	06*)	5 000
004906	30*)	10 000	017451	1—50	400	028350	1—50	400	042459	1—50	400
004945	1—50	400	017735	1—50	400	028819	1—50	400	042600	21*)	5 000
004987	1—50	400	017860	34*)	25 000	028935	1—50	1 000	042658	1—50	400
005313	1—50	400	017936	1—50	400	029195	1—50	400	042937	25*)	5 000
005367	1—50	400	018090	1—50	400	029289	36*)	5 000	043092	20*)	10 000
005390	1—50	400	018093	1—50	400	029336	1—50	400	043152	1—50	400
005540	1—50	400	018243	10*)	5 000	029348	14*)	5 000	043163	1—50	400
005547	31*)	5 000	018654	46*)	5 000	029621	15*)	10 000	043210	19*)	5 000
005660	1—50	400	018680	1—50	1 000	029726	12*)	10 000	043412	1—50	400
005689	21*)	10 000	018936	1—50	400	029838	1—50	400	043774	1—50	400
005897	1—50	400	018938	1—50	400	029931	36*)	10 000	043792	1—50	400
006086	1—50	400	019020	1—50	400	029981	15*)	25 000	043941	1—50	400
007682	37*)	5 000	019113	1—50	400	030252	46*)	5 000	044038	1—50	400
007845	1—50	400	019115	1—50	400	030510	49*)	25 000	044252	1—50	1 000
008165	1—50	400	019136	1—50	400	030514	1—50	400	044296	1—50	400
008271	22*)	5 000	019205	1—50	400	031124	18*)	5 000	044438	1—50	400
008281	1—50	400	019721	1—50	400	031364	39*)	10 000	044499	1—50	400
008578	1—50	400	019939	1—50	400	031371	38*)	5 000	045395	1—50	400
008700	1—50	400	020756	1—50	400	031525	1—50	400	045409	1—50	1 000
008829	1—50	400	021009	1—50	400	031537	1—50	400	045442	1—50	400
008885	1—50	400	021108	15*)	5 000	031596	1—50	400	045559	26*)	5 000
008926	37*)	25 000	021679	22*)	5 000	031626	03*)	10 000	045731	21*)	5 000
009084	1—50	400	021846	1—50	400	031806	1—50	400	045770	1—50	400
009426	21*)	10 000	021965	19*)	10 000	031865	43*)	5 000	046076	48*)	5 000
009436	1—50	400	022144	1—50	400	031993	1—50	400	046419	1—50	[illegible]
009507	04*)	10 000	022243	1—50	400	032827	1—50	400	046561	1—50	[illegible]
009673	1—50	400	022630	1—50	400	033172	1—50	400	047485	13*)	[illegible]
009685	1—50	400	022741	39*)	5 000	033724	05*)	10 000	047599	1—50	[illegible]
010127	1—50	400	022892	1—50	400	033756	36*)	10 000	047807	48*)	[illegible]
010158	1—50	400	022905	1—50	400	033801	1—50	400	047808	1—50	[illegible]
010242	1—50	1 000	023018	1—50	400	033903	1—50	400	047889	1—50	[illegible]
010336	1—50	400	023031	1—50	400	034233	1—50	400	048430	1—50	[illegible]
010416	1—50	400	023094	13*)	5 000	034480	1—50	400	048441	08*)	[illegible]
010670	1—50	400	023479	29*)	5 000	035466	17*)	10 000	048472	1—50	[illegible]
010729	1—50	400	023565	1—50	400	035457	14*)	25 000	048663	11*)	[illegible]
010742	33*)	10 000	023629	1—50	400	035775	1—50	400	049193	1—50	[illegible]
010882	07*)	5 000	023782	1—50	400	035886	1—50	400	049200	47*)	[illegible]
010937	19*)	25 000	023855	1—50	400	036161	1—50	400	049418	1—50	[illegible]
011308	06*)	10 000	023918	32*)	5 000	036192	16*)	5 000	049457	1—50	[illegible]
011417	23*)	5 000	024478	1—50	400	036512	21*)	5 000	049476	26*)	[illegible]
011436	12*)	5 000	024819	1—50	400	036850	1—50	400	049520	1—50	[illegible]
012389	02*)	25 000	024905	44*)	10 000	036873	49*)	5 000	049559	17*)	[illegible]
012445	1—50	400	025099	20*)	10 000	037177	23*)	5 000	049646	1—50	[illegible]
012796	24*)	10 000	025323	1—50	400	037541	1—50	400	049700	05*)	[illegible]
012917	1—50	400	025325	1—50	400	037655	1—50	1 000	049847	40*)	[illegible]
013132	1—50	400	025358	29*)	25 000	038081	21*)	5 000			

*) Энэ сериин облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта тус бүриин 400 түхэригөөр шүүбэринүүд буугаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссиин Түрүүлэгшэ—ажалшадай депутадуудай Чкаловско областной Соведэй Гүйсэдхэхэ комитедэй Түрүүлэгшэ А. Я. ЖУКОВ.
Комиссиин харюусалгата Секретарь В. П. ЖИШКО.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 10-17, пропаганды и переводов— 6-84, культуры и быта, промышленности— 4-52, мест. информации и писем— 11-05. Для междугородных переговоров— 16.

Н—00560.

Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.